

Stenografisch verslag van een openbaar verhoor in het kader van de parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties op 27 juni 2014 in de Enquêtezaal van het Logement te Den Haag.

Gehoord wordt: de heer Staf Depla

Aanvang: 11.30 uur

Voorzitter: Van Vliet

Griffier: Haveman-Schüssel

Verder zijn aanwezig de commissieleden Bashir, Groot, Hachchi, Mulder en Oskam.

De **voorzitter**: Goedemorgen iedereen. Aan de orde is het openbaar verhoor van de heer Depla. Welkom, mijnheer Depla, namens onze parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties. Wij doen onderzoek naar het hele stelsel van woningcorporaties en naar de opzet en werking daarvan. Incidenten die daar plaatsvonden, bekijken wij dus ook. Wij willen weten wat er allemaal is gebeurd, hoe dat kon gebeuren en wie daarvoor verantwoordelijk zijn. Vandaag concentreren wij ons op de controlefunctie van de Tweede Kamer op de regering waar het de sociale volkshuisvesting betreft. In dat verband, mijnheer Depla, bent u opgeroepen als getuige. Dit openbaar verhoor vindt plaats onder ede. U hebt ervoor gekozen, de belofte af te leggen dat u de gehele waarheid en niets dan de waarheid zult zeggen. Wilt u even gaan staan en mij nazeggen? Dat beloof ik.

De heer **Depla**: Dat beloof ik.

De **voorzitter**: U staat onder ede, mijnheer Depla. Neemt u plaats. De microfoon kan aanblijven. Wij gaan fris van start. Het woord is aan collega Mulder.

De heer **Mulder**: Mijnheer Depla, klopt het dat u bijna tien jaar Kamerlid was in de periode tot 2010, met een korte onderbreking in de periode 2002?

De heer **Depla**: Ja, dat klopt.

De heer **Mulder**: U was lid van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: En vanaf 2003 was u woordvoerder wonen.

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: De commissie heeft vragen aan u over uw rol als Kamerlid bij de totstandkoming van beleid en regelgeving voor de corporatiesector en over de wijze waarop opeenvolgende bewindspersonen invulling gaven aan dit beleid. Zoals gezegd was u sinds 2003 woordvoerder wonen voor de PvdA-fractie. U was de opvolger van de heer Duivesteijn, de vorige woordvoerder. Hoe bent u woordvoerder wonen geworden bij de PvdA-fractie?

De heer **Depla**: Dat is natuurlijk wel bijzonder, want de heer Duivesteijn was een gerenommeerd en bijzonder Kamerlid, zowel vanwege de inhoud als vanwege de effectiviteit van zijn handelen. U zei niet voor niets dat ik met een onderbreking in de Kamer heb gezeten, want de Partij van de Arbeid had nogal klop gekregen in 2002. Een van de belangrijke punten die toen aan de orde waren, was dat in veel wijken waar onze traditionele achterban zat, een heleboel mensen het vertrouwen in de politiek hadden verloren, omdat ze zoiets hadden van: er wordt een hoop gedaan, maar niet aan onze prettige leefomgeving en niet opdat wij ook mee mogen doen. Door onze wethouders werd aangegeven dat de woningbouwcorporaties een belangrijke partij waren om dat vraagstuk in die buurten op te lossen, want zij waren tenslotte de grootste huisbaas in die buurten.

In die tijd was er een nogal conflictueuze relatie tussen de woningbouwcorporaties en Adri Duivesteijn, die een vooraanstaande rol had gespeeld bij de totstandkoming van de nota "Mensen, wensen, wonen" van de heer Remkes, omdat Duivesteijn eigenlijk vond dat corporaties maar betuttelende instituten waren en dat er veel meer zeggenschap van bewoners moest komen. Op zichzelf was dat iets waarover ik mij ook al die tijd druk heb gemaakt, maar men wilde een nieuwe start maken om het verleden achter zich te laten en die wijken een nieuwe start te bieden.

De heer **Mulder**: Heeft uw voorganger, de heer Duivesteijn, u nog iets meegegeven?

De heer **Depla**: Niet specifiek, voor zover ik mij herinner. De eerste anderhalf jaar dat ik in de Kamer zat, was hij woordvoerder ruimtelijke ordening en ik ook. Ik heb dus toch een beetje het handwerk van de heer Duivesteijn geleerd. Ook al zit je in de oppositie, dat wil niet zeggen, zoals later in het gesprek ook naar voren zal komen, dat je alleen maar moet vaststellen dat je geen 75 zetels hebt en dat dat de enige reden is waarom je dingen niet voor elkaar krijgt. Als je het een beetje slim aanpakt, kun je langzaam maar zeker draagvlak opbouwen om dingen voor elkaar te krijgen, ook al heb je geen 75 zetels.

De heer **Mulder**: We gaan eens kijken hoe slim u het hebt aangepakt; daar komen we later op.

De heer **Depla**: Als het heel effectief was geweest en ik een geweldig succes had gehad, hadden wij hier niet gezeten, maar ik heb mijn best gedaan.

De heer **Mulder**: Dat is een interessante opmerking.

De heer **Depla**: Als ik effectief was geweest ... Als ik als Kamerlid mijn werk had gedaan, ik bedoel: effectief genoeg was geweest ... Dat is natuurlijk je vak. Het gaat er niet om of ik alleen maar kan tellen en kan zeggen: ik heb geen 75 zetels. Mijn, ons vak is, dat van u ook ... Je hebt opvattingen over

hoe iets moet en hoe iets beter kan en dan probeer je daar meerderheden voor te krijgen. Je succesvolheid wordt afgemeten aan het feit of dat gelukt is; niet meer en niet minder. Je kunt je niet achter verkiezingen verschuilen. Een hoop van de ideeën die ik had, die in de loop van de tijd opgebouwd zijn, zijn voor een deel in de loop van de jaren geïmplementeerd, maar voor een deel ook niet. In de wet die vorige week naar de Kamer werd gestuurd, staat bijvoorbeeld dat de minister raden van commissarissen naar huis mag sturen. Dat was een van de dingen die wij in de loop van de tijd graag in het stelsel hadden ingebouwd. Dat heeft dan toch even geduurd, vanaf het moment dat wij dat inbrachten tot het zover is. Dan kun je jezelf verwijten dat je niet effectief genoeg bent geweest. Het feit dat er acht jaar tussen zat, zegt toch wel iets over de effectiviteit van je handelen.

De heer **Mulder**: Eigenlijk zegt u dat u zichzelf iets kunt verwijten.

De heer **Depla**: Ja. Wij waren in die tijd ontzettend ... nou ja, opgewonden; in ieder geval een beetje boos. Je moet bedenken: voor een heleboel mensen die bij corporaties huurden waar het prima ging, was het prima, maar op plekken waar het niet goed ging ... Wonen is niet zomaar iets. Wonen is niet zomaar dat je een brood bij de bakker koopt, maar het is gewoon je basisbehoefte, je primaire levensbehoefte: dat je in een goed huis woont in een prettige omgeving. Je zal ze de kost geven als je in een buurt woont waar terreur op straat heerst en waar de leefbaarheid heel slecht is. Als mensen die in zo'n buurt zitten, bij de politiek aankloppen en de politiek zegt "we gaan er niet over" en als zij bij een corporatie aankloppen en die zegt ... Bij een heleboel corporaties waarbij ze aanklopten, ging het prima, maar als het niet prima ging en er niemand was die er iets mee kon ... In die tijd speelde dat zowel bij de wijken als bij de woningnood en de woningbouwproductie. Dat was voor ons reden om te zeggen dat die prestaties onvoldoende waren. Wij mochten alleen over de gemiddelden praten. Dat schoot natuurlijk niet op in Den Haag. Wij waren ervoor om dat te veranderen. Dat was toch de drijfveer. Dat was ...

De heer **Mulder**: Daar komen we zo op. We beginnen bij het begin. U had het al over de positie van de huurders. U diende een motie in om bij de herziening van het BBSH, zeg maar de grondwet voor de corporaties, de nadruk vooral te leggen op vergroting van niet-vrijblijvende zeggenschap van bewoners, maatschappelijke organisaties en gemeenten over de prestaties van woningcorporaties. Die motie is uiteindelijk vervallen, maar geeft zij in de kern uw visie op de corporatiesector weer?

De heer **Depla**: Ja. Het is mijn stelling dat het pas gaat werken als gemeenten, woningbouwcorporaties en huurders tot elkaar veroordeeld zijn. De een moet niet de baas van de ander zijn. Zij vormen gezamenlijk de driehoek waarbinnen de volkshuisvestelijke prestaties tot wasdom moeten komen.

De heer **Mulder**: Wat is dan volgens u de publieke taak van woningcorporaties?

De heer **Depla**: Dat zijn volgens mij twee dingen. Ten eerste is dat zorgen voor woningen voor mensen die sociaal of financieel niet in staat zijn om zich zelfstandig op de woningmarkt te redden. Ik bedoel met name ook sociaal, want in die tijd hebben wij ook hele discussies gevoerd over het taakveld dak- en thuislozen en dat soort bijzondere doelgroepen: moet dat wel of niet door de corporatie gedaan worden? Dat wordt natuurlijk alleen maar actueler nu wij op een andere manier over zorg denken en wij steeds meer extramuraliseren.

Ten tweede vind ik dat mensen recht hebben op ongestoord woongenot. Corporaties moeten terug naar het oorspronkelijke idee dat zij een bijdrage leveren aan de emancipatie van mensen. Woningbouwcorporaties waren namelijk ooit onderdeel van de sociale beweging.

De heer **Mulder**: Een corporatie moet volgens u een bijdrage leveren aan de emancipatie van mensen.

De heer **Depla**: Wonen is ... Kijk, de corporatie is ooit opgericht door verlichte ondernemers, door de kerk of de vakbonden, ruim honderd jaar geleden. Het was een sociale emancipatiebeweging. Het hebben van fatsoenlijke huisvesting was toen een voorwaarde om te kunnen werken en te kunnen functioneren. Dat heeft een heel belangrijke bijdrage geleverd aan de emancipatie van mensen. Nu is het een heel andere manier, maar woningbouwcorporaties hebben daar wel degelijk een rol in. Ik vind dat je als huisbaas, samen met de gemeente en de bewoners, een verantwoordelijkheid hebt om meer voor elkaar te krijgen voor mensen die dak- en thuisloos zijn en mensen die in bepaalde wijken wonen waar gemiddeld gezien, als je de cijfers ziet, de achterstanden groot zijn, de werkloosheid hoog is en kinderen veel minder kansen hebben.

De heer **Mulder**: Het is duidelijk hoe u tegen de corporaties en hun taak aankijkt.

In 2003 is mevrouw Dekker minister van VROM in het kabinet-Balkenende II, dat wordt gevormd door VVD, CDA en D66. Zij kondigt aan een nieuw arrangement tussen overheid en corporaties te ontwikkelen dat uiteindelijk zal moeten leiden tot een wijziging van het zogeheten BBSH, Besluit beheer sociale-huursector, en de Woningwet. In 2004 neemt u samen met CDA-Kamerlid Van Bochove het initiatief tot een parlementair onderzoek omdat er -- zo omschrijft u het met de heer Van Bochove -- bij alle partijen onduidelijkheid dan wel onenigheid is over wat van corporaties verwacht wordt en wie daar op welke manier wat over te zeggen heeft. Waarom neemt u als Kamerlid zo'n initiatief? Minister Dekker had toch al maatregelen aangekondigd?

De heer **Depla**: Om twee redenen. De eerste reden -- dat is waarom ik in de politiek ben gegaan -- was dat ik mij druk maakte over de prestaties van woningbouwcorporaties. Wij mochten elk jaar het jaarverslag van het toezicht bespreken. Dan bekeek je dus geaggregeerd de prestaties van corporaties, wat zij als sector in totaal presteerden. Daar kon je je erg over opwinden omdat de woningbouwproductie achterbleef of omdat er onvoldoende aan de leefbaarheid werd gedaan, maar je had volstrekt nul instrumenten om iets te

doen. Je kon alleen maar zeggen "minister, doe wat!", maar de minister had ook geen instrument. Hij of zij kon tegen de sector roepen "doe wat!", maar de corporaties die het goed deden, voelden zich dan volstrekt miskend en aangevallen door ons -- helaas ten onrechte, want zij presteerden wel goed - - en de corporaties die het slecht deden, konden zich achter dat gemiddelde verschuilen. Dat was voor mij een drijfveer.

De tweede drijfveer is gewoon politiek. Als je iets voor elkaar wilt krijgen en in de oppositie zit, moet je stapjes zetten om het maatschappelijk debat en het Kamerdebat te beïnvloeden. Ik kon wel gaan zitten wachten totdat de minister, die bepaalde opvattingen had, het af had om dan iets te proberen met moties en amendementen, maar dan kreeg je het meestal niet meer voor elkaar. Je moet ervoor zorgen dat er een beweging komt. Een eerste stap was een onderzoek, gezamenlijk met de Kamer, om ons voor te bereiden op de voorstellen van minister Dekker. In die tijd lag er een SER-onderzoek, lag er een WRR-rapport en was er van alles gaande. Dat was een mooi argument om samen met Van Bochove te zeggen: laten wij ons als Kamer ook eens voorbereiden en niet alleen maar afwachten tot er iets komt.

De heer **Mulder**: U had dus twee redenen: u wilde meer inzicht in de prestaties en u wilde ook effectief zijn. Is dat zo'n beetje wat u bedoelde met "effectief zijn als Kamerlid"?

De heer **Depla**: Ja. Je kunt afwachten, maar je kunt ook proberen om aan de voorkant, voordat een voorstel naar de Kamer komt, bredere steun te krijgen voor een bepaalde koers, zowel maatschappelijk als in de Kamer.

De heer **Mulder**: Had u niet zo veel vertrouwen in de visie die mevrouw Dekker zou leveren?

De heer **Depla**: Dat wist ik toen nog niet helemaal, maar onze voorstellen rondom het huurbeleid stonden dusdanig haaks op elkaar dat ik er niet meteen van uitging dat dit goed ging. Het was natuurlijk ook een kabinet met de VVD en die had één agenda: de sector kleiner maken. Als je er zelf met een andere drijfveer zit, namelijk dat je de sector niet kleiner maar beter moet

maken vanwege de belangen van die mensen, kun je beter niet afwachten, want dan kun je nog wat haakjes en puntjes zetten. Je kunt beter aan de voorkant proberen het kader waarbinnen het zich allemaal afspeelt, er anders in te krijgen. Daar was dat onderzoek voor. Bovendien was het ook niet verkeerd om echt goede informatie over het stelsel te krijgen. Wij dachten dat het anders moest. Dan was het niet onhandig om van deskundigen te horen te krijgen hoe het slimmer kon.

De heer **Mulder**: U deed dat met de heer Van Bochove. U zat in de oppositie. De partij van de heer Van Bochove, het CDA, zat juist in de coalitie. Is dat niet vreemd?

De heer **Depla**: Nee. Dit soort stelselherzieningen gaan niet met een meerderheid van 76 zetels. Dat is altijd een bredere zaak. In een eerdere periode, tussen 2000 en 2002, toen de Partij van de Arbeid in het kabinet zat, heb ik ook initiatiefwetten ingediend met het CDA, dat toen in de oppositie zat. Bij dit soort zaken moet je misschien juist wel depolitiseren om meer kans te maken om iets voor elkaar te krijgen. Bovendien was mijn enige kans natuurlijk om een coalitiepartij mee te krijgen. Ik kon in die tijd wel iets opzetten Ineke van Gent van GroenLinks, maar ja, dat leidde niet tot meer impact van het onderzoek. Ik had er belang bij om het samen met een coalitiepartij te doen. Bovendien waren de historische wortels van het CDA en de Partij van de Arbeid als het gaat om het maatschappelijk middenveld, waar corporaties een onderdeel van zijn, honderd jaar geleden hetzelfde. Ik dacht: daar moet chocola van te maken zijn.

De heer **Mulder**: Weet u wat de coalitiepartijen ervan vonden dat de heer Van Bochove zaken met u ging doen?

De heer **Depla**: Daar was ik Oost-Indisch doof voor. Ik weet wel dat de heer Hofstra dat bij het huurbeleid niet altijd fijn ...

De heer **Mulder**: Oost-Indisch doof betekent dat je het wel hoort, maar niet wilt horen, hè?

De heer **Depla**: Ja, want wat schoot ik daarmee op? Bas Jan van Bochove en ik waren alle twee gedreven door de prestaties van de woningbouwcorporaties. Dan moet je elkaar ook de ruimte geven. Als ik alleen maar ging zitten peuren, zou ik het voor hem alleen maar moeilijker maken. Daar had hij geen belang bij en daar had ik geen belang bij.

De heer **Mulder**: Uiteindelijk heeft het, op uw verzoek en dat van de heer Van Bochove, dit rapport opgeleverd; de krassen erop zijn van mij. Laat ik de conclusie eens citeren. Op pagina 63 staat, resumerend: Uit het voorafgaande -- daarmee wordt het onderzoek bedoeld -- komt naar voren dat de beoordeling van woningcorporaties op effectiviteit, doeltreffendheid, feitelijk niet mogelijk is. Dit impliceert overigens niet dat woningcorporaties niet effectief zijn, maar wel dat het inzicht extern ontbreekt, onder meer ten aanzien van de wijze waarop de maatschappelijke prestaties afgestemd zijn op de maatschappelijke behoefte. Hierdoor is een beoordeling van de effectiviteit niet goed mogelijk. De ministeriële verantwoordelijkheid om zich een oordeel te vormen over de maatschappelijke prestaties van woningcorporaties kan als gevolg daarvan niet goed worden uitgeoefend. Dit is me nogal een conclusie!

De heer **Depla**: Ja, en die sloot ook aan bij onze eigen ervaring. Als wij jaarlijks die prestaties bespraken, was dat een gesprek over de toestand in de wereld dat volstrekt geen handvaten bood om gericht te kijken naar wat je kon doen waar het niet goed ging. Ik weet niet wanneer dat verhoor precies was, maar ik heb gisteravond het verhoor met de heer Van Giessen teruggekeken. Mij werd in een keer duidelijk dat zij het ook helemaal nooit van plan waren. Ze keken naar wat wel en niet mocht, maar of het doelmatig was ... Ik begreep niet dat de gemeenten hadden moeten piepen als er iets mis was.

De heer **Mulder**: Dat wist u niet.

De heer **Depla**: Nee. Dat was voor mij een van de dingen die nieuw waren.

De heer **Mulder**: Was dat gisteren een eyeopener voor u?

De heer **Depla**: Ja. Als ik dat geweten had, had ik vaker tegen de gemeentes gezegd: jongens, als je ontevreden bent, ga naar Den Haag, want daar gaan ze wat doen. Dan was het maar de vraag geweest ... Ik denk niet dat de minister zou ingrijpen op het schaalniveau waarop wij lokaal met corporaties soms in de clinch lagen, maar dan was wel sneller duidelijk geworden dat er in het stelsel, naast het toezicht, ook iets aan de prestatieafspraken op lokaal niveau moest gebeuren.

De heer **Mulder**: U hebt gisteren gekeken. U bent Kamerlid geweest en u weet dat u hier moet zijn vandaag. Wat denkt u dan?

De heer **Depla**: Hoe bedoelt u?

De heer **Mulder**: Ik kan mij zo voorstellen dat je denkt: hé, heb ik misschien niet zitten opletten als Kamerlid, had ik dit niet moeten weten?

De heer **Depla**: Dat is hetzelfde als met de ministeriële verantwoordelijkheid. Dat is de verantwoordelijkheid van u nu en van mij toen. Ik ben zelf verantwoordelijk voor alles wat ik had kunnen weten, maar niet wist. Wij hebben het wel op een ander terrein gedaan. In diezelfde tijd hadden we ook de discussie over gemengd bouwen en met name in de randgemeentes die geen goedkope woningen bouwden. Toen zijn Bas Jan van Bochove en ik erachter gekomen dat er een aanwijzingsbevoegdheid van de minister lag. Toen zijn we gemeentes gaan opporren: wij willen er wat aan doen, als jij een formeel verzoek bij de minister legt. Dat hebben wij wel aangepakt, maar langs deze kant hebben wij niet ...

De heer **Mulder**: Ik kan me voorstellen dat je als Kamerlid behoort te weten hoe het toezicht vanuit het ministerie is georganiseerd: dit zijn de regels; hoe worden die ingevuld?

De heer **Depla**: Ik vraag me ten eerste af of dat formeel zo geregeld was. Het enige toezicht dat er was, was dat iedereen zijn jaarverslag moest opsturen naar de minister en tegelijkertijd naar het Centraal Fonds opdat de financiële degelijkheid en continuïteit bekeken werden; ik weet niet of er toen al A-, B- en C-corporaties waren. De minister moest dan kijken of de prestaties voldoende waren. Hij schreef dan elke keer een brief aan een corporatie, bijvoorbeeld: u moet wat meer bouwen. Later was het ook: u moet uw salaris openbaar maken. Dat soort dingen. Wij gingen er, die brieven gelezen hebbend, van uit dat er wel degelijk ministerieel toezicht was. Daarom was ik er gisteren verbaasd over dat er ineens onderscheid gemaakt werd tussen wat de minister zelf opschrijft -- u bouwt te weinig -- en ... Dan denk je toch dat dat iets te maken heeft met de doelmatigheid en de prestaties die geleverd worden? Dan is het toch een heel kunstmatige knip dat je alleen maar kijkt naar hoeveel er gebouwd wordt en een paar van die wisselende dingen -- er kwamen elke keer verschillende eisen bij -- zoals dak- en thuislozen? En dan zegt het ministerie in een keer: ja, maar wij kijken niet hoe de lokale prestaties zijn. De essentie is -- dat kwam ook uit het onderzoek naar voren -- dat, als een corporatie presteert naar vermogen, dit in Amsterdam echt iets anders is dan in Boekel, Delfzijl of Eindhoven. Als je dan als minister alleen maar kijkt naar hoeveel een corporatie produceert, is dat ... Ik verwacht van een woningbouwcorporatie in Delfzijl toch echt minder woningbouwproductie dan van een corporatie in Amsterdam. Dus ging ik ervan uit dat er wel degelijk eens lokaal gekeken zou moeten worden, maar dat het ministerie niet het instrumentarium had om dat te doen.

De heer **Mulder**: Heeft de verantwoordelijk bewindspersoon of het ministerie u voldoende duidelijk gemaakt dat er een piepsysteem was?

De heer **Depla**: Nee, dat hoorde ik gisteren voor het eerst. Dat wist ik niet. Dat hebben ze mij helemaal niet verteld of ik heb ...

De heer **Mulder**: Eigenlijk had u het wel willen weten in uw tijd als Kamerlid.

De heer **Depla**: Als ik dat had geweten, had ik een extra instrument gehad om op lokaal niveau waar het niet zo goed ging, mensen toch het gevoel te geven en dat voor hen ook materiaal te maken dat het niet alleen maar was: er gaat iets niet goed in mijn buurt; het gaat over zoiets primairs als wonen en ik kan niemand erover aanspreken; het is een soort kafkaïaanse niksigheid. Dan hadden we een instrument gehad om gericht en actiever iets te doen aan probleemsituaties.

De heer **Mulder**: Terug naar het onderzoek en de conclusies. U zei al: ik had die uitkomsten wel verwacht. Wat vond u dat er moest gebeuren met deze conclusies?

De heer **Depla**: Wij hebben toen een hoorzitting gehouden van drie dagen. Ik kan het hier wel zeggen. Je hebt verschillende soorten parlementaire onderzoeken. Dit was de lichtste vorm: je besteedt het uit. Daarnaast heb je nog een parlementair onderzoek, waarin Kamerleden het zelf doen. De parlementaire enquête is het stevigste onderzoek, met het beste instrumentarium. Wij wilden de impact van het onderzoek vergroten, dus wij hebben toen drie dagen hoorzittingen gehouden met allerlei betrokken partijen om steun voor c.q. kritische reflectie op de conclusies te krijgen. Toen hebben wij met de hele Kamercommissie een debat gevoerd en een brief gestuurd. Oh nee, na die hoorzitting hebben we gezamenlijk een brief gestuurd naar de minister. Wij wilden daar graag een reactie op. Twee maanden laten hebben wij meteen een debat gevoerd om enerzijds als Kamer een statement te maken naar het kabinet in de zin van "jongens dit moet er in ieder geval in zitten" en anderzijds tempo te maken om dan ook die wetgeving te krijgen. Dat is de procedure die wij gevolgd hebben. Ik weet niet of u ook wilt weten wat mijn inhoudelijke opvattingen over de conclusies waren.

De heer **Mulder**: Ik ga even door op die hoorzittingen. Het is ons opgevallen dat er bij die hoorzittingen maar drie en heel soms vier Kamerleden aanwezig waren. Is dat niet weinig? U was er, de heer Van Bochove was er, mevrouw

Veenendaal was er en één keer was de woordvoerder van de Socialistische Partij er. Zou je kunnen concluderen dat er weinig belangstelling was?

De heer **Depla**: Misschien was dat ... Ik had het idee ... Met de VVD, excuus, was niet zo veel eer te behalen, want die wilde de sector kleiner maken. Mijn belangrijkste partner was het CDA. Van linkerszijde was mevrouw Van Gent er elke keer bij. Ik vond het jammer dat de SP er niet bij was, want die rekende ik toch wel enigszins tot mijn bondgenoten omdat ik dacht dat zij de invloed van de bewoners ook wel groter wilde maken. Blijkbaar had zij echter andere prioriteiten. Ik vond dat wel jammer, want de bedoeling was om meer impact ... Als je daar dan met z'n tweeën of drieën zit, heeft het toch minder impact.

De heer **Mulder**: Vond u het weinig dat u er met z'n drieën zat?

De heer **Depla**: Ja. Het ging over iets basaals als fatsoenlijk wonen, een grondrecht, zeg maar, en het ging over het stelsel. Als je het hebt over de basale taken van een parlement, gaan die over stelsels en basale grondrechten.

De heer **Mulder**: Als wij zouden concluderen dat de belangstelling van de Kamer hiervoor tamelijk gering was, klopt dat dan?

De heer **Depla**: Nee. De belangrijkste partijen in die tijd ... In die tijd kwam je, als je de PvdA, de VVD en het CDA bij elkaar optelde, boven de 100 uit.

De heer **Mulder**: Wat vond u inhoudelijk van de conclusies?

De heer **Depla**: Er waren een paar conclusies. Een conclusie was dat er veel maatschappelijk geld zat en dat dat alsmaar groeide. Dat was een belangrijke uitkomst, want in die tijd ging het veel over de vraag of er wel gepresteerd werd. Er was geld genoeg voor, dus dat moest dan terechtkomen op de plekken waar het nodig was.

De tweede conclusie was, zoals u net citeerde, dat er vraagtekens werden gezet bij de effectiviteit. Dat sloot aan bij onze eigen ervaringen. Toen hebben wij de brug gemaakt naar hoe men het in Engeland deed: hoe je meer lokaal de zeggenschap over de prestaties zou kunnen vergroten. Dit kon door minder vrijblijvende prestatieovereenkomsten, door een arbitragemogelijkheid als de gemeentes, bewoners en corporaties er niet uit zouden komen, door corporaties vergelijkbaar te maken. Die hele discussie hebt u ook gehad. Wij waren ook groot fan van het Centraal Fonds want zij legden individuele cijfers op tafel ondanks dat de sector dat niet leuk vond. Ook vonden wij visitatie heel belangrijk: die moest verplicht zijn en niet onder de koepel van Aedes plaatsvinden. Bij visitatie krijg je een beeld of mensen presteren naar vermogen. Als je iedereen langs dezelfde lat legt, zegt dat niets, want ik verwacht in Eindhoven echt iets anders van een woningbouwcorporatie dan in Delfzijl. Wij wilden ook nog iets met toezicht. Ik weet niet of iedereen dat wilde, maar wij wilden een onafhankelijke woonautoriteit waarin het financieel toezicht en het volkshuisvestelijk toezicht bij elkaar gebracht zouden worden. Ons idee was dat er, als je het bij de minister neerlegde, ook allerlei beleidsmatige kwesties doorheen zouden spelen. Bovendien is het maar de vraag of de minister ook bij kleine dingen gaat ingrijpen, terwijl juist ... We hadden escalatie kunnen voorkomen als we sneller, bij kleinere dingetjes, hadden ingegrepen. Dat doet zo'n woonautoriteit wel en de minister niet zo snel.

De heer **Mulder**: Het is helder wat u vindt. In december 2005 zegt de minister dat het RIGO-rapport, het rapport dat ik net liet zien, een goede analyse is, maar dat ze niet kiest voor een versterking van de sturing, maar voor meer ruimte voor zelfsturing. Wat vond u van de reactie van de minister?

De heer **Depla**: Daar waren we niet zo blij mee, want dat was nu precies de essentie van de discussie. De woningbouwcorporaties, onder de bezielende leiding van de heer Van Leeuwen -- hij was ook van het concept van de maatschappelijke onderneming -- waren deze mening toegedaan: wij zijn een onderneming en omdat wij maatschappelijk zijn en ons met stakeholders

verhouden, gaat het goed; daar moet de overheid zich niet te veel tegenaan bemoeien. De reden dat wij ons er druk om maakten, was dat het op sommige plekken toch echt niet goed ging. Als je als bewoner met een goed presterende woningbouwcorporatie te maken had, was het top, maar als je met een slechte corporatiedirecteur te maken had, die niet presteerde, kon niemand je wat maken. Het was een principiële verschil van opvatting of je vond dat het met zelfregulering moest of niet. Wij vonden dat er wel correctiemechanismen moesten zijn om te kunnen ingrijpen als er niet gepresteerd werd naar vermogen.

De heer **Mulder**: De minister deed niet wat u zou willen. Wat deed u toen? Wij zijn op zoek naar de verantwoordelijkheid van de Kamer.

De heer **Depla**: Even nadenken. Het onderzoek was in 2004. Toen hebben we het debat gevoerd in ... Even kijken. ...

De heer **Mulder**: Er lagen toen een aantal rapporten. U noemde ze al. Er lagen verschillende kritische rapporten van het Centraal Fonds over het intern toezicht, de treasury, de vermogensovermaat, de zogeheten verbindingen, zeg maar deelnemingen, in andere ondernemingen van een corporatie, bedrijfslasten en uw eigen rapport met toch niet mis te verstane conclusies.

De heer **Depla**: Aan de ene kant zijn we doorgegaan met het traject dat moest leiden tot wetgeving. Aan de andere kant zijn we een ander traject ingegaan. Het vraagstuk is namelijk niet alleen met regelgeving op te lossen -- daar komen we later over te spreken -- maar heeft ook iets te maken met het moreel kompas van mensen in het maatschappelijk middenveld. Langs andere lijnen zijn wij daarover begonnen, via de beloning. De topsalarissen werden steeds gekker. Het zegt wel iets over hoe je jezelf als corporatie duidt als je dit soort hoge beloningen krijgt. Wij begonnen dus allemaal Kamervragen te stellen over de topsalarissen. Omdat er nog geen wet was, hebben we een tijdje later iets geprobeerd met het BBSH, het Besluit beheer sociale-huursector, in de hand. In artikel 21 of 22 daarvan staat namelijk dat

je doelmatig moet omgaan met volkshuisvestelijk geld. Wij vonden topinkomens niet doelmatig en dachten: dat is een mooi instrument voor de minister om in te grijpen. Helaas heeft de minister dat nooit gedaan. Minister Dekker heeft op een gegeven moment wel de salarissen van de toppers openbaar gemaakt. Wij vroegen: wat gaat u doen? Zij heeft hen erop aangesproken. Dat issue hebben we aan de orde gehad. Daarnaast is er de schaalvergroting. Dat blijkt ook uit het onderzoek van RIGO waarin ...

De heer **Mulder**: Ja, daar hebt u een motie over ingediend: een corporatie moet niet meer dan 10.000 woningen hebben.

De heer **Depla**: Het idee daarachter was ... Het ging vaak mis omdat een woningbouwcorporatiedirecteur ... Ik vergelijk het met voetballen. Afellay is bij Elinkwijk begonnen; toen hij beter werd, ging hij naar PSV; toen hij nog beter werd, ging hij naar Barcelona. Elk mens is op een gegeven moment uitgegroeid. Wat doen woningbouwcorporatiedirecteuren dan vaak? Dan gaan ze fuseren in plaats van bij een andere corporatie te gaan werken. Zo zag je die schaalvergroting ontstaan. Dat leidde ertoe dat mensen heel lang bleven zitten en het steeds meer als hun eigen koninkrijk zagen. Toen Ymere bijvoorbeeld ging fuseren met Amstelveen, had ik het idee dat dat er ook mee te maken had dat de corporatiedirecteur zijn eigen opvolger wilde uitzoeken. Naast het feit dat de fusies niet efficiënt waren en dat het dus zonde van het volkshuisvestingsgeld was, leidden ze er ook toe dat mensen zich steeds meer gingen gedragen als een soort zonnekoning. Dat gedrag wilde je juist veranderen, je wilde weer meer dienstbare corporaties.

De heer **Mulder**: Dat is wat u hebt gedaan, maar was dat genoeg? Is het genoeg dat de Kamer dit doet, als de conclusie is dat de ministeriële verantwoordelijkheid eigenlijk niet goed ingevuld kan worden?

De heer **Depla**: Nee, de volgende stap is dat je een initiatiefwet indient. Die stap heb ik overwogen, maar die was op dat moment niet aan de orde. Van dat instrument was ik overigens niet wars, want in 10 jaar tijd heb ik vier

initiatiefwetten ingediend die de eindstreep hebben gehaald. De eerste reden dat wij dat niet gedaan hebben, is dat mevrouw Dekker vanwege de Schipholbrand weg moest. Toen kwam de heer Winsemius en toen ...

De heer **Mulder**: Nog even naar de initiatiefwet. Die hebt u niet ingediend. Waarom hebt u dat niet gedaan?

De heer **Depla**: Dat is een complex proces. De initiatiefwetten die ik eerder heb ingediend ...

De heer **Mulder**: Eentje ging over de parlementaire enquête.

De heer **Depla**: Ja. Een eenvoudige initiatiefwet betrof het banksparen, waarmee men de woekerpolissen kon aanpakken. Dat ging slechts om het veranderen van een paar regels, terwijl je voor zo'n heel stelsel niet alleen een wet moet maken, maar ook alle AMvB's eraan moet hangen. Dat is toch wel iets te complex om op een achternamiddag met een paar Kamerleden in elkaar te timmeren. Bovendien had ik dat samen met Bas Jan van Bochove moeten doen. Ik denk dat die niet zomaar ... Het is wel een politiek statement als je een minister van je coalitie belooft om met voorstellen te komen en dan in een keer met een oppositiepartij samen een initiatiefwetsvoorstel gaat maken. Ik denk dat hij dat niet voor elkaar had gekregen in zijn fractie.

Bovendien verschilden wij zelf ook nog op een paar punten van opvatting; in deze tijd zouden wij zeggen: wij hadden heel kleine meningsverschillen. Het grootste probleem in zijn fractie was dat het vertrouwen in het maatschappelijk middenveld heel groot was en dat de overheid vooral bestuurders niets in de weg moest leggen. Al die incidenten hebben de CDA-fractie daar later toch iets genuanceerder naar doen kijken. In mijn fractie zaten allemaal mensen die vonden dat wethouders gewoon de baas moesten worden. Daar dachten wij tweeën ook anders over. Naast het feit dat het een politiek statement vanjewelste is als je als coalitiepartij voor zo'n belangrijk onderwerp een initiatiefnota indient, hadden wij zelf ook nog wat inhoudelijke dingetjes.

De heer **Mulder**: U kon het dus ook niet doen omdat de meningsverschillen tussen CDA en PvdA te groot waren.

De heer **Depla**: Ik denk dat we er wel uitgekomen waren, maar dat het voor Van Bochove een beetje overvragen was geweest als ik dat op dat moment had gedaan. Als oppositiepartij was het veel makkelijker.

De heer **Mulder**: Terug naar de Kamer. Uw rapport lag er, er lagen rapporten van het Centraal Fonds. Pakte de Kamer deze rapporten op?

De heer **Depla**: Ik vond van wel. Ik ging regelmatig bij het Centraal Fonds langs, soms samen met Van Bochove. Het was voor ons als Kamerleden heel belangrijk om te snappen wat er in de sector aan de hand was en om materiaal te verzamelen. De rapporten, die de heer Van der Moolen bijna de kop gekost hebben, waren voor ons geweldig mooie munitie om het debat aan te voeren: beste minister, beste sector, het gaat niet vanzelf goed. Er werd altijd verteld: met die verbonden partijen, met die commerciële activiteiten verdienen we geld op de markt en daar gaan we dan mooie dingen voor de mensen mee doen, als een soort Robin Hood. Uit al die rapporten van de heer Van der Moolen bleek echter dat het een omgekeerde Robin Hood was. Dat vonden ze natuurlijk niet leuk. Hetzelfde geldt ...

De heer **Mulder**: Dat weten we, maar wat gebeurt er met die rapporten? Wat gebeurde er met de heer Van der Moolen?

De heer **Depla**: Ik moet een zijsprongetje maken. De desbetreffende minister, mevrouw Dekker, moest 250 miljoen euro van de woningbouwcorporaties hebben als bijdrage voor de betaling van de huurtoeslag. Zij was met de woningbouwcorporaties in gesprek; die moest zij ook vanwege andere problemen een beetje te vriend houden. Bovendien zat zij ideologisch dichterbij zelfregulering dan wij. Zij was dus vooral daarmee bezig. Zij wilde niet elke keer vol de confrontatie aangaan omdat zij op andere terreinen ook nog zaken moest doen.

Uw vraag was wat wij deden met die rapporten. Wij gebruikten ze elke keer als materiaal in de debatten, om Kamervragen te stellen, of om te onderbouwen dat er echt iets moest gebeuren.

De heer **Mulder**: De heer Van der Moolen moest weg om een van die rapporten?

De heer **Depla**: Oh ja, sorry. De heer Van der Moolen moest weg omdat hij allerlei individuele cijfers ... Op een gegeven moment ging het erover dat je per corporatie kon zien of de corporaties weinig, veel of heel veel geld hadden. Dat was natuurlijk mooie munitie voor lokale wethouders om te zeggen: beste corporatie, u kunt best wel meer bouwen of in die buurt iets opknappen, want uit het rapport van de heer Van der Moolen blijkt dat u geld genoeg hebt. Dat was voor de heer Van Leeuwen volgens mij de druppel die de emmer deed overlopen. Hij is toen bij de minister langs geweest om te vragen of de heer Van der Moolen niet aan de kant gezet kon worden. Toen hebben wij binnenskamers geroepen dat wij er met gestrekt been in zouden gaan als dat zou gebeuren. Het kan toch niet zo zijn dat iemand die gewoon zijn werk doet en die misschien weleens een onaangename boodschap heeft omdat dat gewoon bij zijn werk hoort, dat moet bekopen met zijn aftreden?

De heer **Mulder**: Eigenlijk hebt u het werkzame leven van de heer Van der Moolen gered?

De heer **Depla**: Nee. De echte redder was natuurlijk de voorzitter van de raad van toezicht, die gezegd heeft: daar komt niets van in; u gaat daar niet over.

De heer **Mulder**: De heer Van der Moolen was van het Centraal Fonds, hè?

De heer **Depla**: Ja. Wij hebben alleen mede aangegeven dat het voor de minister wat makkelijker was om zich daarbij neer te leggen.

De heer **Mulder**: Begrijp ik het goed? U zei: wij gebruikten die rapporten als munitie, maar de minister keek er eigenlijk niet naar; die was vooral bezig met het huurbeleid; haar prioriteit lag daar niet. Moet ik dat uit uw woorden opmaken?

De heer **Depla**: Ja. Ik heb ook zitten nadenken hoe dat komt. Minister Dekker heeft wel een brief geschreven over het stelsel. Die is in 2005 of 2006 naar de Kamer ...

De heer **Mulder**: Mijn vervolgvraag is dan: als de minister er niet mee bezig is, hoe houdt u haar dan bij de les? Is dat de Kamer voldoende gelukt?

De heer **Depla**: Dat is niet voldoende gelukt, want anders hadden we hier niet gezeten. Dat is evident.

De heer **Mulder**: Ja, precies. Waarom was u daarin dan niet effectief?

De heer **Depla**: Ik heb juist geprobeerd om zaken op de agenda te krijgen via de rapporten, het publiek debat, artikelen, het boven water krijgen van schandalen, kwesties rondom de beloning en schaalvergroting. Integriteit kwam later; dat hebben wij ook op de agenda gezet. Op die manier wilden wij stukje bij beetje een klimaat creëren ... Nog veel later -- toen was het nieuwe kabinet er al -- hebben we moties ingediend om aan te geven: zo moet de nieuwe wetgeving eruitzien en die moet dan en dan klaar zijn. Dat deed ik in de periode tot 2006 nog niet. Dat heb ik pas gedaan toen we zelf in de regering zaten. Toen zijn we met de Kamer moties gaan indienen. In een motie uit 2007 hebben we geschreven: de nieuwe wetgeving moet er zo uitzien -- er stonden vijf punten in die motie -- en voor 1 maart 2008 moet die in de Kamer liggen. Toen zijn we dus een stapje verdergegaan door te zeggen: dit moet in die wet en die moet dan en dan klaar zijn. Dat is pas in 2007 gebeurd. Tot die tijd was het echt opbouwen en gas geven. Dat wil niet zeggen dat minister Dekker niets gedaan heeft, want zij heeft wel een brief gestuurd; alleen, het ging niet snel genoeg.

Daarnaast hadden we een ander akkefietje: de liberalisering van de huren. Daar heb ik mijn meeste energie ingestoken, want ik zag helemaal niets veranderen in het huurbeleid. De huren zouden geliberaliseerd worden in ruil voor betaalde woningen ...

De heer **Mulder**: Dat is belangrijk om te weten. U zei: ik stak meer tijd in de huurliberalisatie dan hierin; dat was in die tijd nog belangrijker.

De heer **Depla**: Het had alles met elkaar te maken.

De heer **Mulder**: Dat verklaart dan ook waarom er minder energie vanuit de Kamer kwam op het onderwerp van het toezicht en de prestaties.

De heer **Depla**: Het waren wel twee aan elkaar gekoppelde dossiers. De grote beweging die Aedes wilde, was min of meer toch het zichzelf nog verder op afstand ... Er waren twee doelen. Aan de ene kant was het doel: we gaan de huren liberaliseren, want dan kunnen we meer marktgericht doen en krijgen we meer geld; met dat geld kopen we dan onze vrijheid. Aan de andere kant was de deal dan wel dat de zelfregulering centraal zou staan. Dat was dus de drie-eenheid van de grote beweging. Aan twee van die poten heb ik lopen zagen, namelijk het huurbeleid en het punt van ... Dat had immers echt grote effecten op de segregatie in buurten. Dat was ook een drijfveer voor mij. Het ging over de leefbaarheid in de stad. Juist het huurbeleid zou de mensen met de laagste inkomens treffen. Gezien de manier waarop het ingevuld werd, zou het ook nog eens leiden tot verdere segregatie in buurten. Die dossiers waren ook in Den Haag aan elkaar gekoppeld. Het was een grote beweging waarin vrijheid kopen voor de woningbouwsector was gekoppeld aan het huurbeleid. Als we dat zouden saboteren, hadden we ook dat andere ...

De heer **Mulder**: Had u niet nog een Kamerlid van de PvdA-fractie erbij moeten hebben om meer capaciteit te hebben?

De heer **Depla**: Nee, dat was niet het probleem. We hadden genoeg ondersteuning, vanuit de Woonbond, vanuit redelijk wat corporaties die helemaal niets zagen in die grote beweging. Ik had een heel netwerk van wethouders, woningbouwcorporatiedirecteuren en huurders die mij hielpen om dit voor elkaar te krijgen. We hebben nog een mooi rapportje gemaakt over de effecten van de WOZ op de segregatie en het huurbeleid.

De heer **Mulder**: Nog even naar de ministeriële verantwoordelijkheid. Aanleiding voor het onderzoek dat u hebt geïnitieerd met de heer Van Bochove is het gebrek aan informatie over het individueel presteren van corporaties. Vindt u dat de verantwoordelijkheid van de minister?

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: Vond minister Dekker dat zelf ook?

De heer **Depla**: Nee. Zij was van het stelsel. Je moet het uit elkaar halen. Je moet er niet aan denken dat de minister en alle ambtenaren uit Den Haag bij elk conflict of meningsverschil op lokaal niveau uitrukken naar de gemeenten; dat wordt 'm niet.

De heer **Mulder**: Er is dus een verschil van opvatting tussen minister Dekker en de heer Depla van de PvdA-fractie over de vraag waar de minister verantwoordelijk voor is. Welke acties hebt u ondernomen om wel zicht te krijgen op die prestaties?

De heer **Depla**: Wij wilden zicht krijgen op de prestaties. Dat was het punt van de visitatie. Het ging om twee elementen. Het eerste was benchmarking, de openbaarheid van gegevens waardoor de prestaties van corporaties vergelijkbaar werden. Het Centraal Fonds speelde daarin een belangrijke rol. Elke keer als het punt speelde dat die rapporten niet openbaar mochten zijn, hebben wij ons ervoor ingezet dat het Centraal Fonds die rapporten voortaan rechtstreeks het land in mocht sturen en dat dit niet via de minister ging. Dat was openbaarheid van informatie. Wij hebben er veel werk van gemaakt om

ervoor te zorgen dat de informatie lokaal terecht kwam, op individueel corporatieniveau. Bij elk debat hebben we de minister daarop bevestigd. Het tweede was het volgende. Je wilt presteren naar vermogen. Niet elke corporatie is hetzelfde, zoals ik al vaker gezegd heb: in Boekel is het anders dan in Eindhoven. Wij wilden de visitatie voor elkaar krijgen, want dan krijg je in beeld of een corporatie presteert naar vermogen. Wij wilden graag dat in de wet kwam te staan dat dit verplicht was. Tegelijkertijd is er met corporaties die dat zagen zitten, een instituut voor onafhankelijke visitatie opgericht. Dat is een gezamenlijke activiteit geweest van woningbouwcorporaties, ondersteund door de Kamer. Er is toen zo'n onafhankelijk instituut gekomen, dat clubs ging certificeren die gingen visiteren. Zo hadden we, al stond het niet in de wet, steeds meer corporaties die zich lieten visiteren, waardoor lokaal helder was wat zij deden, waardoor zij aanspreekbaar waren. Als steeds meer corporaties dat doen, wordt het steeds moeilijker om je ertegen te verzetten. Dat was de buitenparlementaire motor, zeg maar.

De heer **Mulder**: Er gebeurde nog iets. In de periode 2008-2010 heeft minister Van der Laan het Centraal Fonds verzocht om jaarlijks advies uit te brengen over de beoordeling van volkshuisvestelijke prestaties. Die werden opgenomen in de oordeelsbrieven. Gaf dat de informatie die u wilde hebben? Was dit een verbetering?

De heer **Depla**: Ik moet bekennen dat ik eigenlijk niet meer precies weet of het daardoor beter werd, maar het werd wel langzaam beter. Ik weet het niet. Het ging mij er niet zozeer om dat ik als Kamerlid precies moest weten hoe het in Arnhem ging en dat ik vervolgens kon zeggen dat het in Arnhem beter moest en dat de minister er wat aan moest doen.

De heer **Mulder**: Je kunt je iets herinneren als iets indruk heeft gemaakt. Blijkbaar heeft het dus geen indruk gemaakt.

De heer **Depla**: Nee. Andere dingen hebben meer indruk gemaakt, bijvoorbeeld het feit dat wij die nulmeting rondom integriteit hebben gedaan en dat er uiteindelijk een meldpunt gekomen is. Dat zal dadelijk bij die

casussen vast wel aan de orde komen. De heer Jansen van de SP zette dat meldpunt gisteren een beetje weg als niks, maar er waren binnen een halfjaar wel 146 casussen. Ik sprak laatst iemand van het OM die hieraan verbonden was en het heeft wel wat opgeleverd. Er zijn dus wel degelijk dingen gebeurd die materieel zijn geweest.

De heer **Oskam**: Ik heb hierop nog een aanvullende vraag, over de invloed van het Centraal Fonds en Aedes. De heer Van der Moolen was hier en zei dat hij dacht dat mevrouw Dekker vond dat Van der Moolen samenspande met Kamerleden. Daarnaast zei u zelf dat Van Leeuwen bij Dekker had aangedrongen. Kunt ons eens meenemen en vertellen hoe het in die tijd ging?

De heer **Depla**: Ja, maar ik denk dat er nog wat gaten zitten in het voorgaande. Ik wil dus nog even terug. Wij hebben dit onderwerp eerst geagendeerd. Wij hebben tegen Winsemius geprobeerd om dit gedaan te krijgen. Wij zeiden: "U zit er maar zes maanden, maar doe nu snel het stelsel even, want er ligt al een brief van Dekker. Maak dat af!" Maar hij besloot om andere dingen te gaan doen. Toen kwam mevrouw Vogelaar; die was druk met de wijkaanpak. Daar hebben wij heel erg op gedrukt met die Kamerbrede moties: zo moet het stelsel eruitzien en op 1 maart 2008 willen wij de wet in de Kamer hebben. Toen kwam de heer Van der Laan. Die ging heel voortvarend aan de slag en kwam met brieven. Daarna hebben wij als Kamer heel vaak gezegd, ook binnenskamers: "Je weet nooit hoelang een kabinet er zit en een wetsvoorstel duurt twee jaar. Zorg er dus voor dat de wet als de wiedeweerga naar de Kamer gaat, want anders redden we het nooit." Dat is min of meer wat wij in die tijd gedaan hebben om het traject af te maken.

Terug naar uw vraag. Hoe werkte het bij het Centraal Fonds? Ik zei net al een beetje hoe dat ging. Was dat "samenspannen"? Tja, die man deed gewoon zijn werk. Het is toch heel belangrijk dat je als toezichthouder de volksvertegenwoordiger te woord staat als die om informatie komt vragen? Van Bochove en ik gingen daar samen of alleen heen en bespraken een of twee keer per jaar met het Centraal Fonds wat ze allemaal aantreffen en wat

er volgens hen aan de hand was. Vaak kwamen wij dan met Kamervragen. Dat vond de heer Van Leeuwen niet zo leuk, want dat dreef verder af van zijn ideaalbeeld, namelijk zelfregulering. Dit gaf aan dat zelfregulering in de praktijk toch iets minder mooi was dan hij voorstelde. Hij had het over de AedesCode, maar volgens mij is het maar één keer voorgekomen dat hij doorbeet en dat een corporatie die zich niet aan AedesCode hield, buitengezet werd of aangesproken werd. Dat waren twee werelden die met elkaar botsten. Van der Moolen was eigenlijk de informatieverschaffer die duidelijk maakte waarom die ene wereld niet goed genoeg werkte.

De heer **Oskam**: U zei net ook dat Dekker Van der Moolen wilde ontslaan, omdat hij gegevens van individuele corporaties inzichtelijk wilde maken voor gemeenten, zodat ze wisten wat ze van woningcorporaties konden vragen.

De heer **Depla**: Zo een-op-een ligt het niet. De minister wilde van Dekker af omdat Aedes ...

De heer **Oskam**: Nee, de minister kan niet van Dekker af willen.

De heer **Depla**: Nee, sorry. Minister Dekker wilde van de heer Van der Moolen af, volgens mij niet zozeer persoonlijk, omdat hij allerlei dingen publiceerde, maar omdat er vanuit de branche druk kwam. Zij wilde met de branche afspraken maken over zelfregulering en vond dit vermoedelijk een verstoring in het proces; u zou dit eigenlijk aan mevrouw Dekker zelf moeten vragen. Het kan niet zo zijn dat mevrouw Dekker iemand is die al die gegevens niet wil openbaren. Zo zit ze volgens mij niet in elkaar.

De heer **Oskam**: Nee, we vragen dit ook omdat mevrouw Bertram juist ook zei dat minister Dekker dit inzichtelijk wilde maken. Dat klopt dus wel.

De heer **Depla**: Ja. Mevrouw Dekker is niet de minister geweest die boven op die informatie ging zitten. Ik denk dat het meer vanwege de verhouding met Aedes was, omdat die alsmaar klachten hadden. Dan was er ook nog druk vanuit veel mensen in de corporatiesector en vanuit de Kamer, die een

motie ingediend had over minder toezicht. Men had zoiets van: kan het Centraal Fonds niet stoppen en kunnen wij het WSW het toezicht niet laten doen? Er was een hele beweging om het Centraal Fonds koud te zetten en het WSW belangrijker te maken in het financieel toezicht.

De heer **Oskam**: We gaan naar minister Vogelaar, de krachtwijkenaanpak en de nevenactiviteiten. Tijdens de krachtwijkenaanpak werd het corporaties toegestaan om een breder takenpakket uit te voeren. Dit begon in 2007. Voor die tijd mocht het heel vaak niet, maar sinds minister Vogelaar wel. Wist u dat, als Kamerlid?

De heer **Depla**: Dat er meer mocht?

De heer **Oskam**: Ja.

De heer **Depla**: Daar was ik niet het meest ... Het ging om de rol die ik als vertegenwoordiger van de Partij van de Arbeid speelde. Wij deden in die tijd zelfs het voorstel om het prestatieveld uit te breiden naar dak- en thuislozen en mensen die niet gewoon in een rijtjeshuis woonden. Wij waren dus niet de eersten die vonden dat het begrip leefbaarheid opeens ingeperkt moest worden. Je moet ook oppassen dat je het niet door elkaar gaat halen en het begrip leefbaarheid als probleem gaat zien. Het probleem was dat het toezicht en de prestaties niet voor elkaar waren. Ook wanneer je leefbaarheid niet als prestatie-indicator had, zijn er heel veel dingen misgegaan. De dingen bij Rochdale hadden niks met leefbaarheid te maken.

De heer **Oskam**: Ik vraag het met name omdat er een omslag in het beleid was. De vraag is of de minister de Kamer daarover informeerde. Hebt u daarover een brief gehad? Is er tijdens een algemeen overleg of een debat gezegd: beste Kamerleden, wij gaan nu wel meer toestaan dan in het verleden? Het gaat mij dus meer om het punt van informatie.

De heer **Depla**: Dat weet ik niet. Ik zou daar niet opgewonden over zijn geraakt, want dit sloot aan bij onze inbreng. Wij vonden dit belangrijk. In

Eindhoven heeft een woningbouwcorporatie bijvoorbeeld huurkorting gegeven om studenten makkelijker in een bepaalde buurt binnen te laten. In ruil daarvoor moesten die nieuwe huurders met huiswerkbegeleiding en dergelijke hun tijd inzetten. Dat vonden wij allemaal mooie bewegingen. Als wij hierover waren geïnformeerd, zou dat door mij met gejuich ontvangen zijn, moet ik eerlijk zeggen. Ik weet dus niet ...

De heer **Oskam**: ... hoe dat toen is gegaan. Oké.

De PvdA was een groot voorstander van de leefbaarheidsclausules en de nevenactiviteiten. Dat zijn natuurlijk twee verschillende dingen ...

De heer **Depla**: Ja, precies. Wij moeten ze even uit elkaar houden. Wij waren tegen commerciële nevenactiviteiten. Onder minister Dekker wilden wij een verbod op commerciële activiteiten, want om aparte bv's te beginnen ...

De heer **Oskam**: Misschien moet ik preciezer zijn: voor zover het de leefbaarheid aanging, was u voor nevenactiviteiten.

De heer **Depla**: Ja, maar dan wel aan de andere kant. Je moet daarmee oppassen. Het feit dat er dingen misgingen, had niet zozeer te maken met de vraag of je wel of niet iets met leefbaarheid mocht doen, maar alles met het feit dat sturing en toezicht niet goed genoeg voor elkaar waren.

De heer **Oskam**: Daar komen we zo misschien nog wel over praten. Ik wil het nog even hebben over de manier waarop de Kamer op deze beleidswijziging reageerde. U weet niet hoe die tot de Kamer is gekomen, maar men zal niet hebben zitten slapen. Men zal dus toch wel hebben gezien dat er steeds meer mogelijk was. Er waren ook partijen die daar niet voor waren. Kun je zeggen dat de Kamer het beleid van minister Vogelaar heeft gelegitimeerd?

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Oskam**: Op welke wijze dan?

De heer **Depla**: Door er niet voor te gaan liggen. Het ging toen heel erg over de wijkaanpak en dat geldt voor het Rijk. De discussie was heel erg of je van de corporaties mocht verwachten dat zij een deel van het bedrag besteden om mee te betalen aan ... Nee, wacht, zo was het: op een gegeven moment zouden de corporaties 250 miljoen euro meebetalen aan investeringen in de krachtwijken. De Kamer wist dat dit niet alleen bedoeld was om rijtjeshuizen te bouwen en te renoveren. Dit was breder. Het ging ook over leefbaarheid en over sociale activiteiten om de leefbaarheid en de veiligheid in die buurten te vergroten. De Kamer wist de woningcorporaties met de goedkeuring van de wijkaanpak en de financiering daarvan niet minder, maar meer zouden gaan doen.

De heer **Oskam**: Het is op z'n minst bij de begroting aan de orde geweest.

De heer **Depla**: Wij hebben ook verschillende algemeen overleggen gehad over de wijkaanpak en vooral ook over dat gedoe over de vraag hoe die gefinancierd zou moeten worden.

De heer **Oskam**: En toen werd wel duidelijk dat er meer geld in werd gestoken?

De heer **Depla**: Ja, dat was ook de bedoeling. Gemeenten, woningbouwcorporaties en bewoners maakten plannen voor de wijken om de leefbaarheid te verbeteren. Dit was de zoveelste wijkaanpak die wij hadden. Het was niet de bedoeling dat de bewoners bij de volgende kabinetswisseling weer in de steek zouden worden gelaten. Als iets het cynisme over de politiek bij mensen in het land zou voeden, zou dat zijn dat het speeltje van het ene kabinet door het andere kabinet om zeep zou worden geholpen. Er zouden dus voor tien jaar plannen gemaakt worden, waarbij gemeenten, bewoners en woningbouwcorporaties in de buurt zouden investeren om ervoor te zorgen dat het echt beter ging. Wij hebben in Eindhoven ook zo'n buurt, Woensel-West. Daar hebben wij dit initiatief na afloop van de wijkaanpak lokaal voortgezet. Je ziet grote verschillen. Zes jaar was daar nog

de slechtste basisschool, waar niemand heen wilde, terwijl daar nu de beste basisschool van Brabant staat. De koopwoningen gaan daar weer als zoete broodjes over de toonbank. Wij hebben toen dus afgesproken dat wij massief wilden inzetten op de leefbaarheid in die buurten, dus niet alleen door sloop en nieuwbouw, waardoor het beter zou gaan met de mensen in die buurten. Ik kan me niet voorstellen dat mensen zeggen dat ze niet wisten dat er meer ging gebeuren, want wij kregen al die plannen naar de Kamer gestuurd.

De heer **Oskam**: Het was wel duidelijk.

De heer **Depla**: Het was zo zichtbaar als het maar zijn kon.

De heer **Oskam**: Goed. Na minister Vogelaar kwam minister Van der Laan. Hij werkte zelfs door in het zomerreces, want in de zomer van 2009 stuurde hij de Kamer een brief met een overzicht van een aantal nevenactiviteiten die in het verleden waren toegestaan of afgekeurd. Kunt u zich dat nog herinneren?

De heer **Depla**: Nee, maar ik kan me er wel iets bij voorstellen. Wij hebben ook regelmatig Kamervragen gesteld omdat wij vonden dat het te wild werd. Iets als een Cambuurstadion, een jachthaven en dat soort dingen ...

De heer **Oskam**: .. musea, hotels en dat soort zaken.

De heer **Depla**: Ja, dat soort dingen. Wij hebben het ook over een glasvezelnetwerk gehad. Er zijn allerlei kritische dingen geweest. Het feit dat wij vonden dat leefbaarheid moest, wilde niet zeggen dat dit een vrijbrief was voor bavianen en andere dingen die ik in het lijstje voorbij zag komen.

De heer **Oskam**: Eigenlijk wist u al wel dat dit soort dingen speelden. Is er aan de minister gevraagd om een overzicht te geven van wat er aan de orde was? Of werd dit pas bekend toen die brief kwam?

De heer **Depla**: Dat weet ik niet. Ik denk dat minister Van der Laan -- maar dat moet u hemzelf vragen -- in zijn werkbezoeken een paar dingen is tegengekomen waarvan hij dacht: dit kan toch niet de bedoeling zijn. Als mijn partij ervoor is om werk te maken van leefbaarheid, is er één ding dat je erg kwetsbaar maakt, namelijk dat er dingen gebeuren met allerlei toeters en bellen waarvan iedereen denkt: waar slaat dat op? Als je vindt dat woningcorporaties meer moeten doen dan alleen woningen bouwen, dus dat zij ook iets moeten doen aan ongestoord woongenot en de kracht van een buurt, moet je als partij en minister des te strenger zijn op rariteiten.

De heer **Oskam**: Was u op de hoogte van het soort nevenactiviteiten dat bij het ministerie werd gemeld? Kreeg u daarover terugkoppelingen?

De heer **Depla**: Nee. Wij waren als Kamerleden veel in het land en zagen al die plannen. Ik had zelf de buurten Ondiep en Overvecht in Utrecht geadopteerd. Ik kwam heel vaak bij bewonersavonden kijken hoe het ging. Ik heb daar een mooi voorbeeld van. Op een gegeven moment was er extra geld voor bewonersinitiatieven. Toen kwam een ambtenaar van de gemeente zeggen: u hebt als bewoners wat extra geld gekregen, dus wij hebben hier nog wat leuke dingen die wij gaan doen. Die bewoners kwamen in opstand en zeiden: hoho, dat is ons geld en daarmee gaan wij toch echt wat voorzichter om! Juist omdat bewoners erbij betrokken werden, ging het met veel minder toeters en bellen. Zij waren namelijk veel zuiniger dan wij. Je kreeg dus heel veel plannen te zien van wat er allemaal zou gaan gebeuren, maar de waslijst die u nu ...

De heer **Oskam**: Het gaat mij meer om de vraag of u terugkoppeling kreeg uit het ministerie over het soort nevenactiviteiten.

De heer **Depla**: Nee, het enige wat wij kregen was de lijst ...

De heer **Oskam**: Info kreeg u dus via werkbezoeken?

De heer **Depla**: En we hebben de plannen voor de 40 wijken ook naar de Kamer gehaald. Wat daarin stond, wisten we.

De heer **Oskam**: Nu was het in Nederland zo geregeld dat je nevenactiviteiten bij het ministerie moest melden, maar het gebeurde ook met grote regelmaat dat woningcorporaties nevenactiviteiten ontplooiden zonder die aan het ministerie te melden. Wist u dat?

De heer **Depla**: Dat heb ik me ook zitten afvragen toen ik dit allemaal hoorde. Ja en nee. Officieel moest het gemeld worden, maar sommige mensen hielden zich niet aan de regels. Dat is in de woningcorporatiesector niet anders dan in andere sectoren. Dat het dus zou kunnen voorkomen dat niet iedereen alles opgaf, omdat er interpretatieverschillen waren of omdat mensen het bewust niet deden ...

De heer **Oskam**: Maar dat is een speculatief antwoord.

De heer **Depla**: Ik weet het niet.

De heer **Oskam**: U wist het niet.

Wij hebben de parlementaire geschiedenis bekeken en de brief van Van der Laan is vrij uniek. Het is nog niet eerder voorgekomen dat een dergelijke brief naar de Kamer is gestuurd. Wij hebben echter ook gezien dat er eigenlijk geen follow-up is gekomen.

De heer **Depla**: Het vertrouwen in minister Van der Laan was bij ons erg groot. Hij pakte fors door in al die integriteitskwesities en hij deed dat ook hier. Wij zeiden dus: top, ga zo door! Er was voor ons geen reden om te zeggen: daar moet eens een debatje over komen, want er moet aan de bel getrokken worden en het moet anders! Dit was gewoon "gaan met die banaan".

De heer **Oskam**: De brief was duidelijk en zijn optreden was goed.

De heer **Depla**: Ja, dat vonden wij en dat was volgens mij breder in de Kamer ook het geval. Dit was niet alleen gekleurd door mijn partijpolitieke bril. Iedereen was wel onder de indruk van en tevreden met de doortastende aanpak van Van der Laan. Hij zei duidelijk tegen de sector: tot hier en niet verder; hier ga ik over, daar gaan jullie over en we moeten door.

De heer **Oskam**: Het was ook de tijd dat verschillende corporaties grote projecten deden. Inmiddels zijn die allemaal langsgeslagen. Ze zijn niet allemaal goed afgelopen. Had u veel contacten met bestuurders van woningcorporaties?

De heer **Depla**: Ja, hoewel niet met allemaal. Het hoorde bij je werk, hè. Ik ging vaak bij mensen langs en dus ook bij woningbouwcorporaties. Ik had een elektronisch netwerk. Als ik debatten had, stuurde ik altijd eerst mijn inbreng rond. Dan kreeg ik allemaal commentaar en kon ik kijken wat ik daarmee deed. Ik kende zowel Erik Staal als Martien Kromwijk.

De heer **Oskam**: Daar bent u langs geweest. Hoe lagen die mannen in die periode, zo rond 2008, bij de Kamerleden?

De heer **Depla**: Ook dat is verschillend. Martien Kromwijk lag heel erg goed, maar dat was na 2008 niet meer het geval, want toen hadden wij de ss Rotterdam al gehad. Hij lag goed bij ons omdat hij een bepaalde opvatting had over presteren en buurten beter maken. Hij had ook aandacht voor bijzondere doelgroepen. Hij had een hotel voor dak- en thuisloze jongeren. Hij wilde ze van straat halen en hiervan een soort begeleidwonenproject maken. Hij deed al dat soort dingen. Iedereen dacht daarvan: ja, daar heeft de samenleving behoefte aan. Alleen is er natuurlijk wel een verschil tussen vertellers van goede verhalen en goede presteerders; dat hebben wij bij meer mensen gezien. In de publieke sector kijk je niet alleen of er winst of verlies gemaakt is, want het gaat ook over maatschappelijke winst of verlies. Als mensen het heel goed kunnen verwoorden, betekent dat niet altijd dat ze het materieel ook gerealiseerd hebben. Woonbron heeft wel degelijk een heleboel dingen goed gedaan. Dat kon je gewoon zien; wij zijn daar geweest.

Maar ik heb later ook een proefschrift gelezen van iemand die juist Woonbron tegen het licht hield en tot de conclusie kwam dat je verhalenvertellers en presteerders hebt. Daarom is de visitatie zo belangrijk. Dan weet je of die verhalen ook een materiële basis hebben. Bij Woonbron bleek dat de prestaties niet alleen bij de woonboot, waar het achteraf evident was, maar ook op andere plekken minder mooi waren dan wij dachten. Erik Staal lag in de sector altijd al slecht omdat hij een buitenbeentje was. Hij was kritisch op Aedes en op iedereen. Ik ben tijdens een van mijn eerste werkbezoeken bij Peperklip in Rotterdam geweest. Dat was gewoon een no-goarea, maar de corporatie had in anderhalf jaar voor elkaar gekregen dat daar weer mensen wilden wonen. Dat is natuurlijk wel de essentie, alleen ... Ik had altijd gesprekken met hem waarin ik zei: je verdient te veel en je bent te groot. Toen zei hij: ik heb dat allemaal perfect geregeld, met allemaal verzelfstandige units. Ik zei: stel nou dat jij onder de tram komt, dan is er niemand zo geniaal als jij die dat kan overnemen; je maakt jezelf veel te kwetsbaar. Dat was een beetje cynisch bedoeld, maar later bleek dat hij zelf ook die genialiteit niet had en dat hij zelf de boel daarmee onderuit heeft getrokken.

Maar goed, dit waren aan de ene kant dus wel interessante personen, omdat zij op bepaalde plekken echt iets voor elkaar kregen. Ze waren ook dwars. Het is voor een Kamerlid dus interessant om bij hen informatie te halen, maar tegelijkertijd ... Ik ging eens per jaar een kopje koffie drinken bij Staal om bij te praten, maar op een gegeven moment begon hij over een hypotheekbank. Toen dacht ik: dit wordt mij een beetje te ingewikkeld, want het heeft niks meer met woningbouwcorporaties te maken. Hij zei op een zeker moment ook dat hij onderwijs wilde gaan geven, want de kinderen hadden beter onderwijs en goede jeugdzorg nodig. Ik zei toen: nou, jij kunt goed maatschappelijk vastgoed maken, maar hoewel er heel veel misgaat, is niet meteen zeker dat jij onderwijs en jeugdzorg beter gaat doen. Dat soort gesprekken hadden we. Ik had minder met corporaties als Rochdale en PWS. Met de corporaties waar fraudegevallen hebben plaatsgevonden, bleek ik een minder goede relatie te hebben. Die zaten niet in mijn mailbestand.

De heer **Oskam**: De fracties hadden verschillende opvattingen. We hadden zojuist de heer Hofstra hier en die zei: ik vond dat ze sociale woningbouw mochten doen en verder niets. De Partij van de Arbeid gaat daar verder in; leefbaarheid hoort er ook bij. Je ziet dat heel veel corporaties echt prestigieuze projecten deden, zoals Woonbron met de ss Rotterdam, maar ook Servatius met de campus in Maastricht en Rentree met het aanleggen van die verkeerstunnel, ...

De heer **Depla**: In Den Helder zat een corporatie heel erg in de koopwoningenmarkt ...

De heer **Oskam**: Ja, en grondaankopen bij WSG en dat soort zaken. Wat vindt u van de ambities van die corporaties?

De heer **Depla**: Dat heeft er volgens mij alles mee te maken dat ze op een gegeven moment boven ... Er zitten verschillen in, maar de essentie is gebrek aan tegenmacht, te lang op dezelfde plek blijven zitten en denken dat je alles kunt. Je hebt natuurlijk geweldige financiering en iedereen praat met je mee, want wil jouw portemonnee gebruiken voor zijn idealen. Dat is gewoon uit de hand gelopen, langs twee lijnen. Op lokaal niveau was de driehoek rondom de prestatieafspraken niet op orde. Niemand kon de corporatie wat maken en iedereen was afhankelijk van haar portemonnee. Die balans was niet goed. Er was geen visitatie en er was geen minister die op een gegeven moment ingreep als er op lokaal niveau dingen werden gedaan die niet deugden. De prestatieovereenkomst was dus niet goed geregeld, want die was vrijblijvend, terwijl het toezicht tegelijkertijd niet in staat was om dit te corrigeren als het gebeurde, zoals wij in 2005 al geconcludeerd hebben.

Ik denk dus niet dat een taak erbij of niet de oorzaak van het probleem is. Ik denk dat wij de tegenmacht, de prestaties en het toezicht niet goed georganiseerd hebben.

De heer **Oskam**: En als u naar uw eigen rol kijkt, had de Kamer hier dan niet meer in moeten doen?

De heer **Depla**: Ja, maar dat is precies de essentie van wat wij eerder hebben besproken. In 2003, toen ik binnenkwam, zijn we ermee begonnen. In 2004 volgde de start van het onderzoek. In 2005 hebben wij daarover Kamerdebatten gevoerd. Dat liep langzaam op tot 2007, toen wij een Kamerbrede motie hebben ingediend waarin stond hoe het toezicht en het nieuwe stelsel eruit moesten zien, met een deadline. Dat is de ene lijn die wij in gang hebben gezet. De andere lijn die wij in gang hebben gezet, ging over schaalvergroting, salarissen, bedrijfskosten, efficiency en integriteit. Dat zijn allemaal dingen die wij op de agenda hebben gezet. Die zaten allemaal op dezelfde lijn, namelijk dat het toezicht beter moest, maar dat ook het gedrag en de normen beter moesten worden. De corporaties waren ooit verenigingen. Na de oorlog zijn die heel erg verstatelijk; dat was noodzakelijk vanwege de wederopbouw. In de jaren tachtig is daarop de bruterij gevolgd en is de marktideologie hierop losgelaten. In de jaren negentig werden het managers die zichzelf ondernemers vonden. Begin deze eeuw is daarin een kentering gekomen. Een deel van de corporatiedirecteuren vond: wij zijn maatschappelijke ondernemingen en de politiek bemoeit zich niet met Shell, dus moet zich ook niet met ons bemoeien. Aan de andere kant had je een club mensen die vonden dat het een beetje uit de hand gelopen was en dat corporaties weer dienstbaar moesten zijn aan de samenleving. Wij hebben die hele beweging in gang proberen te zetten. Dat is waar ik ook al mee begon: wij hadden hier niet gezeten als wij als Kamer, dus ook ik als individueel Kamerlid, effectiever hadden geopereerd. Als ik erop terugkijk, denk ik: het resultaat telt en dus is het cijfer onvoldoende, maar het cijfer voor vlijt was goed. Ik heb namelijk een heleboel dingen in gang gezet.

De heer **Oskam**: We gaan even terug naar minister Vogelaar. Die heeft op een gegeven moment de stuurgroep-Meijerink ingesteld. Die stuurgroep werd gevormd door mensen van Aedes en van het ministerie voor WWI. Zij moesten de minister adviseren over het toezicht en het sturingsarrangement. Waarom werd die stuurgroep in vredesnaam ingesteld, terwijl er al heel veel rapporten en adviezen lagen?

De heer **Depla**: Geen flauw idee. Ik weet alleen dat Aedes iets had bedacht als "het grote gebaar". Het heette anders, maar ...

De heer **Mulder**: De grote beweging.

De heer **Depla**: Nee, dat was daarvoor. Dat was meer huurvrijheid ruilen voor een bijdrage. Nee, Aedes heeft op een gegeven moment een soort maatschappelijk aanbod of zoiets ...

De heer **Mulder**: Aanbod aan de samenleving.

De heer **Depla**: Ja, aanbod aan de samenleving. Winsemius heeft mensen op de jaarvergadering van Aedes nogal de mantel uitgeveegd, zo van: "Jongens, op deze manier wordt het niks. Jullie moeten nu als corporaties snel in actie komen, want anders gaat de politiek met jullie aan de haal." Daaruit is toen dat aanbod aan de samenleving voortgekomen.

De heer **Groot**: Antwoord aan de samenleving.

De heer **Depla**: O ja, Antwoord aan de samenleving. In dat kader heeft Vogelaar toen volgens mij met ze verder gesproken, met dat antwoord in de hand. Tegelijkertijd had zij een ander probleempje: zij moest nog geld bij de corporaties vandaan krijgen voor de wijkaanpak. Die twee dingen kwamen bij elkaar. Ik neem aan dat daaruit voortgevloeid is dat die stuurgroep nog eens naar het stelsel moest kijken, maar gezien onze moties had het niet hoeven, zeker niet toen de heer Meijerink weer de hele riedel van zelfregulering en maatschappelijk ondernemen van stal wilde halen.

De heer **Oskam**: Je ziet vaak dat dit als consequentie heeft dat de wetgeving vertraagd wordt. Ik kan mij voorstellen dat u daar niet op zat te wachten.

De heer **Depla**: Nee. Langzamerhand begon het momentum steeds beter te worden. Ik weet nog dat ik op een dinsdagmiddag na het vragenuurtje met

Bas Jan van Bochove in gesprek was. Hij gaf toen aan dat ook in zijn fractie de beweging ontstond dat zelfregulering niet alles was, want net als het blinde vertrouwen in de overheid bij ons, was het blinde vertrouwen in bestuurders nu ook bij het CDA weg. Er waren zo veel schandalen en Kamerleden werden in het land zo vaak aangesproken met de boodschap dat dit niet meer kon, dat zij ook wel een stap verder wilden. De tijd was rijp en het klimaat was daar om iets te doen, niet om nog meer te onderzoeken.

De heer **Oskam**: U zegt nu tegen ons "wat ons betreft was het niet nodig geweest", maar hebt u dat ook tegen minister Vogelaar gezegd? Of was het een fait accompli?

De heer **Depla**: Ons is niet gevraagd of wij het een goed idee vonden. Het was gewoon een gegeven. Ik zal ook gezegd hebben: je moet het vooral doen, maar ik vind het niet nodig.

De heer **Oskam**: U stond bekend als een proactief Kamerlid. Ik kan mij voorstellen dat u het wel een keer hebt genoemd.

De heer **Depla**: Niet alles wat ik heb gezegd, kan ik mij nog precies herinneren. Als ik nu zeg dat ik dat zeker tegen mevrouw Vogelaar heb gezegd en dat zij daarmee ondanks mijn dringende advies is doorgedaan, moet ik dat wel zeker weten. Anders gaat u dit volgende week aan mevrouw Vogelaar vragen en zegt zij: nou, die Depla heeft er nooit wat over gezegd! Ik weet niet zeker of ik het gedaan heb. Het hangt er ook vanaf hoe doortastend ik het gezegd heb. Misschien heb ik gezegd: ik vind het niet nodig, maar ja, jij moet proberen draagvlak te krijgen en het is dus aan jou. Zij had natuurlijk ook dat akkefietje met de wijkaanpak. Zij moest er wel voor zorgen dat zij eh ...

De heer **Oskam**: ... presteerde.

De heer **Depla**: Ja, en ook dat de woningbouwcorporaties ... Zij moest geld van die woningbouwcorporaties krijgen, zodat zij gingen bijdragen aan de

wijkaanpak. Dat is ook het leven van een politicus. Je moet wel proberen om de beweging erin te houden.

De heer **Oskam**: Wij gaan door naar de aanbevelingen van de stuurgroep-Meijerink. U hebt die zelf al even genoemd. Het was geen verrassing: de stuurgroep kwam met het idee om een onafhankelijk toezichtsorgaan in te stellen. De leden die in dat orgaan zouden moeten komen, zouden voorgedragen moeten worden door de sector. Wat vond u van dat voorstel?

De heer **Depla**: Daar hebben we wel discussies over gehad, want het komt in het toezicht bij arbitragedingen vaker voor dat het Rijk en de sector samen een onafhankelijke voorzitter benoemen. Wij hebben daar wel een tijdje bij stilgestaan, maar ik kan mij niet voorstellen dat ik het een mooi plan vond. Wij hadden als Partij van de Arbeid ook een boekje geschreven over de volkshuisvesting en over de manier waarop het stelsel eruit moest zien. Wij pleitten altijd voor een onafhankelijke woonautoriteit waarin het financieel en het volkshuisvestelijk toezicht bij elkaar zouden zitten. Bij een onafhankelijke woonautoriteit die moet kunnen doorbijten, past niet dat je er een bestuur boven zet vanuit de sector.

De heer **Oskam**: Ik zou bijna zeggen dat je dan weer terug bij af bent, want het gaat gewoon weer de kant van zelfregulering op.

De heer **Depla**: Ja, maar wij hadden wel een heldere motie liggen waarin stond wat volgens ons moest gebeuren. In november 2007 is die motie Kamerbreed aangenomen, met uitzondering van de VVD. Daarin stond in vijf punten hoe het nieuwe BBSH eruit moest zien. Het ging onder andere over integriteit; ik pak de motie er even bij. Hier staat het: er moesten prestatieafspraken gemaakt worden op basis van een woonvisie. Visitatie moest onafhankelijk en gezaghebbend zijn. Dat was ook altijd een punt, want Aedes wilde het zelf doen, terwijl wij onafhankelijke visitatie wilden, verplicht en niet vrijwillig. De raad van toezicht moest door de minister aangesproken en naar huis gestuurd kunnen worden. Integriteit en efficiency moesten bij dat toezicht horen. Wij wilden ook proportioneel toezicht. Daarmee

bedoelden wij dat je op corporaties die het goed doen, op den duur minder toezicht moet houden dan op corporaties waarbij vraagtekens zijn.

Corporaties die veel risico's nemen, hebben meer toezicht nodig dan corporaties die alleen maar verhuren. Een laatste punt was: instrumenten die invulling geven aan het principe van "macht vraagt tegenmacht". Dat waren de punten. Wij wilden dit voor 1 maart 2008 hebben. Ik weet niet precies wanneer het rapport-Meijerink uitkwam, maar dit geeft een beetje aan dat wij niet echt onder de indruk van dat rapport waren. Wij hebben gezegd: langs deze lijnen moet het gewoon verder. Deze motie was van 2007. Ik weet niet wanneer het rapport-Meijerink is uitgebracht?

De heer **Oskam**: Dat zoeken we even op.

De heer **Depla**: Dit geeft een beetje een beeld. Als het rapport-Meijerink voor deze motie is uitgekomen, weet je meteen hoe de Kamer impliciet over dat rapport geoordeeld heeft.

De heer **Oskam**: 2008, hoor ik zeggen.

De heer **Depla**: 2008? O, wacht, minister Vogelaar is natuurlijk pas in november 2008 afgetreden. Dan heeft dit dus nog echt een serieuze rol gespeeld, ondanks onze motie.

De heer **Oskam**: Waarschijnlijk wel, ja. Als je naar de aanbevelingen van Meijerink kijkt, is de consequentie ook dat de minister de corporaties niet meer direct kan aanspreken. De vraag is hoe dat zich verhoudt tot de ministeriële verantwoordelijkheid en wat de Kamer dan nog kan doen.

De heer **Depla**: Ja, maar dat rapport-Meijerink was dus ook helemaal geen goed idee. Het was alleen maar een rapport met een aanbeveling. Het is ook nooit in voorstellen naar ons toe gekomen. Als dat rapport van de wetgeving was geweest, waren wij een slag minder ver dan mevrouw Dekker in 2005. Dat zou nooit zijn gebeurd. Dat stond haaks op de motie die wij met zijn allen hadden ingediend.

De heer **Oskam**: Uiteindelijk is het dus in een la verdwenen, zou de conclusie kunnen zijn?

De heer **Depla**: Dat zou de conclusie zijn, want als het op tafel was gebleven, hadden wij een politiek probleem gehad, als dit het vertrekpunt was gebleven van de wetgeving die naar de Kamer was gekomen.

De heer **Mulder**: Mijnheer Depla, ik wil graag met u terug naar uw relaties met de heren Staal en Kromwijk. Wij hebben een mail van de heer Kromwijk gezien met de aanhef "Beste Staf, beste Ella, beste Wouter, ...". Hoe close waren die contacten met de heer Kromwijk?

De heer **Depla**: Zoals met vele andere directeurs van woningcorporaties. Hij was actief in de sector en ik ging regelmatig bij hem op werkbezoek. Hij kwam ook op de koffie. De aanhef van onze mailtjes begon inderdaad altijd met "beste".

De heer **Mulder**: Dat betekent dat u een goede relatie had.

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: Hebt u een van deze heren weleens betrokken bij uw voorbereiding van debatten?

De heer **Depla**: Ja. Ik had een elektronisch netwerkje. Tegenwoordig is dat ouderwets, maar toen was het modern. Ik had een lijst van iedereen die ik in het land tegenkwam of die ooit een mailtje naar mij gestuurd had en iets vond van de volkshuisvesting. Die kwamen allemaal op die lijst. Als ik dan een debat had, stuurde ik mijn bijdrage of een paar vragen: jongens, dit wil ik aan de orde stellen, dus kom eens met praktische voorbeelden en geef het vooral aan als je het hiermee wel of niet eens bent. Op die manier kreeg ik separaat allerlei discussies met verschillende mensen. Op basis daarvan bereidde ik mijn inbreng voor.

De heer **Mulder**: Was het effect daarvan niet dat de heer Kromwijk en ook anderen echt gezien werden? Zij zeiden tegen hun raad van commissarissen: ja, maar ik mail met Kamerleden, kom bij ze op bezoek en mag met ze meedenken! Daardoor dacht de raad van commissarissen: tja, wat moeten wij nog zeggen? Als ze met u als Kamerlid mogen meedenken, zet u ze op een voetstuk!

De heer **Depla**: Ja, maar met Twitter doen wij dat op dit moment nog steeds, en dan nog toegankelijker. Als iemand zegt "ik heb met hem getwitterd en u moet dus uw mond houden", denkt toch ook iedereen "ga iets anders doen"?

De heer **Mulder**: U geeft ze daarmee, wellicht onbewust, wel een podium.

De heer **Depla**: Maar het is toch hun werk om ervoor te zorgen ...

De heer **Mulder**: Uw werk is toch om onafhankelijk een oordeel te vormen en niet de oren te laten hangen naar de sector?

De heer **Depla**: Ja, maar dat wil niet zeggen dat je geen informatie moet hebben! De heer Van der Schaar en dergelijke mensen zaten ook allemaal in mijn mailbestand, evenals de heer Thomsen, de Woonbond en allerlei anderen. Ik had allerlei mensen die nogal kritisch waren op wat er gebeurde.

De heer **Mulder**: Ja, ze waren kritisch op wat er gebeurde, maar misschien had u wel kritisch op hen moeten zijn!

De heer **Depla**: Volgens mij heb ik dat ook regelmatig gedaan, maar ik vind het moeilijk om te zeggen ...

De heer **Mulder**: Ja, is dat zo? Neem nu die boot, bijvoorbeeld. De teller staat op 175 miljoen in de min. U geeft een interview aan Binnenlands Bestuur. U wordt daarin ondervraagd in het kader van de discussie over de vraag of er ook wat moet gebeuren op het Damrak voor 100 miljoen.

"Kamerlid Staf Depla van de PvdA ziet een verschil tussen de ss Rotterdam en het Damrak." De tikker staat op 175 miljoen, maar u zegt nog steeds: "Bij die boot kun je nog een verhaal vertellen. Dat is goed voor de wijk Katendrecht. Bij het Damrak wordt het al lastiger." U gaat dus heel lang door. U blijft die boot heel lang steunen.

De heer **Depla**: Dat klopt, maar dat wil niet zeggen dat ...

De heer **Mulder**: En u laat de mensen meedenken met uw inbreng. U bent er maar weinig kritisch op, terwijl u juist heel kritisch moet zijn!

De heer **Depla**: Ik had mijn werk niet kunnen doen en was nooit zover gekomen dat wij het meldpunt integriteit hadden gehad, als ik niet van allerlei informatie had gekregen over hoe het er in de sector werkelijk aan toe ging. Als ik mijn werk had willen doen door te zeggen "ik moet al deze mensen controleren en mag dus geen contact met ze hebben", was ik het zoveelste Kamerlid geweest dat niet wist wat er aan de hand was. Dan was ik helemaal geen serieuze tegenpartij geweest. Als ik invloed wil kunnen hebben in het debat en in de sector, dan moet ik weten hoe het gaat. Dat is geen goedpratertje voor dit geval. Ik heb lange tijd de ss Rotterdam verdedigd omdat ik net als de gemeente Rotterdam vond dat dit voor de buurt een heel mooi project zou zijn. Ik ben uiteindelijk ook ...

De heer **Mulder**: Mag ik u onderbreken? Met die redenering kan de brandweer zeggen: ik moet contact onderhouden met pyromanen, want ik moet weten wat er leeft.

De heer **Depla**: Ja, sterker nog: de politie doet dat ook in haar researchewerk. Bovendien kun je vooraf moeilijk bedenken welke van de mensen in de samenleving met wie je contact hebt, achteraf pyromaan blijken te zijn. Ik moet toch mijn werk kunnen doen? Ik moet toch voeling hebben met medewerkers van woningbouwcorporaties, corporatiedirecteuren, Jan van der Moolen en al die mensen om te weten wat

er aan de hand is? Dan loop je inderdaad het risico ... Ik heb ook regelmatig koffie gedronken met Erik Staal. Had ik dat dan niet moeten doen?

De heer **Mulder**: Ben je dan nog onafhankelijk genoeg?

De heer **Depla**: Ik kan heel erg onafhankelijk zijn, maar als ik niet weet hoe de wereld in elkaar zit, hebben mijn kiezers niks aan mijn onafhankelijkheid! Hoe kan ik in godsnaam de situatie van huurders en bewoners in wijken verbeteren als ik niet weet wat er in die buurt aan de hand is, als ik zeg dat ik onafhankelijk moet blijven en dat ik dus moet binnenblijven? Dat kan toch niet?

De heer **Mulder**: De heer Jansen zei hier gisteren: ik had die pr-machine van Woonbron eigenlijk wel door en was daar een beetje wantrouwend over. Dat was u dus niet, als u ze liet meekijken met uw inbreng.

De heer **Depla**: Mijnheer Jansen heeft daar vast een veel beter gevoel voor, maar ik deinsde er niet voor terug om mensen met wie ik het volstrekt oneens was, gewoon met mijn stukken te laten meekijken. Dat vond ik helemaal niet erg. Daardoor kreeg ik commentaar. Dan kon ik vervolgens bedenken of ik daarmee iets deed of niet. Dat is iets anders dan dat je zegt: het heeft te lang geduurd voordat je afstand hebt genomen van die ss Rotterdam. Dat is namelijk een terechte kritiek, maar dit moet je niet verwarren met de stelling dat je geen contact met die mensen zou moeten hebben. Op het moment dat ik contact met die mensen heb, mag je mij aanspreken op mijn beoordelingsvermogen. Ik moet dan inschatten wat het risico is dat ik daardoor word meegesleept, maar de oplossing is niet om geen contact met die mensen te hebben. Als ik dat niet had gehad ... Waarmee heb ik al die stukken in de krant geschreven, dingen op tafel gekregen en het publieke debat beïnvloed? Omdat ik wist hoe het in elkaar zit. Als voorbeeld noem ik Mitros in Utrecht. Daar had ik een gesprek met de directeur. Iemand stelde hem een vraag over de douche die al drie jaar kapot was en de directeur ging mee, maar een jaar later was het nog niet voor elkaar. Dan ben ik door die directeur meegenomen, maar weet ik wel dat die

man nog geen deuk in een pakje boter sloeg. Op die manier moet ik toch aan mijn informatie komen.

De heer **Mulder**: U moet aan uw informatie komen. Een ander instrument daarvoor zijn schriftelijke vragen. Wist u voldoende van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw?

De heer **Depla**: Als wethouder financiën moet ik achteraf oordelen dat ik te weinig wist van het WSW.

De heer **Mulder**: Dat merkt u nu? Dat is wel laat.

De heer **Depla**: Ja. Als wethouder financiën zag ik opeens hoe wij aan de lat stonden en hoe wij daarvan als lokale politiek te weinig gebruikmaakten. Het feit dat wij borg staan voor al die leningen, kun je als gemeente gebruiken om invloed te hebben.

De heer **Mulder**: Eigenlijk zegt u dus dat u pas nu u wethouder bent, weet wat het WSW precies inhoudt.

De heer **Depla**: Nee, ik weet wel wat het WSW inhoudt, maar wij hebben het te veel gezien als instrument van de sector. De sector zei ook heel vaak: laat het maar aan het WSW over, want dan hebben wij het Centraal Fonds niet nodig. Wij waren dus veel meer gericht op het Centraal Fonds als onze toezichthouder.

De heer **Mulder**: Hebt u de verhoren over het WSW vorige week gezien?

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: Wat dacht u toen?

De heer **Depla**: Ik werd daar een beetje droef van.

De heer **Mulder**: Maar wist u ook wat er bij het WSW gebeurde? Wij hebben het in die verhoren uitvoerig over het faciliteringsvolume gehad. Daar ...

De **voorzitter**: Pardon, ik maak even een punt van orde. Mijnheer de fotograaf, uw camera maakt toch vrij veel kabaal. Dat stoort het proces.

De heer **Mulder**: Goed, op 1 juli 2007 werd het faciliteringsvolume uitgebreid.

De heer **Depla**: Dat is volledig in mijn tijd.

De heer **Mulder**: Volledig in uw tijd. Daar gaat mijn vraag ook over.

De heer **Depla**: Neenee, even voor de helderheid.

De heer **Mulder**: Wat werd daar gezegd? Door de uitbreiding van het faciliteringsvolume kon de toezichthouder niet meer kijken of die geborgde leningen werden aangewend voor waarvoor ze bestemd waren. Het WSW zei van wel, de heer Van der Moolen zei van niet. Een belangrijke wijziging! En dan zie ik de volgende Kamervraag van 3 december 2008 over de borgstelling van u samen met de heer Van Bochove: klopt het dat de werkwijze van het verlenen van een borgstelling is gewijzigd? Anderhalf jaar nadat het heeft plaatsgevonden, vraagt u of het gewijzigd is. Ik zou zeggen: dat is gek, want als Kamerlid weet je dat toch direct, gegeven die heel grote rol van het WSW.

De heer **Depla**: Maar volgens mij zijn wij daar niet over geïnformeerd. Het feit dat wij die vraag stelden, zal ermee te maken hebben dat wij er bij een van onze contacten tegen aanliepen en dachten: hoe zit dat eigenlijk?

De heer **Mulder**: Hoe kan het dat de Kamer dat niet weet? Wat is uw rol daarin? Zo'n grote organisatie! We hebben daar uitvoerig over gesproken vorige week.

De heer **Depla**: Dat snap ik, althans: ik weet dat u dat gedaan hebt.

Maar wij wisten niets. Een tijdje later is het WSW ook liquiditeitseisen gaan stellen. Ik weet nog goed dat sommige corporatiedirecteuren mij aanspraken ...

De heer **Mulder**: Dat weet ik, maar mijn vraag is: hoe kan het dat u dat niet wist en dat pas anderhalf jaar later via een schriftelijke vraag te weten moest komen?

De heer **Depla**: Ik weet niet of wij daarover geïnformeerd waren. Het feit dat wij daarover ... Wij kunnen op twee manieren iets te weten komen, namelijk via gesprekken in het land en ... Je denkt dan: verrek, wat is dit? Dat is gek. En dan stel je een vraag. Uw vraag impliceert dat wij eerst ... Is de Kamer ooit geïnformeerd over de wijziging van die regeling? Ik weet dat niet. Ik weet dat nu niet. De reden waarom wij die vraag hebben gesteld, was niet dat de minister een brief naar de Kamer had gestuurd van zo zit het. We zijn het ergens tegengekomen en dachten toen: hoe zit dat precies? U hebt uw huiswerk gedaan. Werden wij als Kamerleden geïnformeerd over regelwijzigingen bij het WSW?

De heer **Mulder**: Ik vraag het aan ú.

De heer **Depla**: Niet dat ik weet, maar ik sluit niet uit dat ...

De heer **Mulder**: Moet je er als Kamerlid bij zo'n belangrijk instituut niet bovenop zitten? Dat is mijn vraag aan ú.

De heer **Depla**: Met de kennis van nu denk ik "wel degelijk", maar toen speelden dingen als derivaten nog helemaal niet. Die gekkigheid hadden we toen nog niet en wij gingen ervan uit dat het netjes was geregeld: achtervang van het Rijk, de gemeenten en de corporaties zelf. Maar nee, je hebt gelijk.

De heer **Mulder**: U zegt: wij gingen ervan uit dat ... Dat is duidelijk.

De heer **Depla**: Neenee, onze focus lag niet op het stelsel, de financiering en de risico's, maar meer op prestaties, integriteit, efficiency en effectiviteit. Wij hadden minder ... U moet toch bedenken dat we nu spreken over de tijd voor de kredietcrisis. Iedereen dacht toen nog dat de financiële wereld een loterij met alleen maar nieten was. Uiteindelijk bleek dat niet het geval te zijn en in die zin hadden wij eerder scherper moeten zijn. Maar goed, wij hebben er wel vragen over gesteld, maar niet ...

De heer **Mulder**: Ja! Anderhalf jaar later.
Dank.

De heer **Depla**: Maar goed, we wisten het niet eerder.

De **voorzitter**: Mijnheer Depla, we maken even een korte sanitaire stop.
Ik schors de vergadering voor zes minuten.

Schorsing van 12.49 uur tot 12.59 uur.

De **voorzitter**: Het woord is aan collega Mulder.

De heer **Mulder**: Mijnheer Depla, u hebt in de Kamer verschillende malen aangedrongen op wetgeving. U vond het jammer dat u de afronding van de Herzieningswet niet meer als Kamerlid hebt meegemaakt. Wij zijn nu in 2014 en de Woningwet is nog steeds niet gewijzigd; er is althans geen wijziging door de Tweede Kamer aanvaard. Een belangrijke vraag voor de commissie is de vraag waarom er al die jaren geen wetgeving is gerealiseerd. Hoe kan dat? Kunt u daar iets over vertellen? Hoe zat dat in de Kamer? Gaf de Kamer wel voldoende aandacht aan het corporatiestelsel?

De heer **Depla**: Ook hier speelt weer dat verschil tussen inspanning en resultaat. Het feit dat we die wijziging in 2014 nog steeds niet hebben, laat zien dat het resultaat ruim onvoldoende was. Maar om nou te zeggen dat de Kamer er onvoldoende aandacht aan heeft besteed, vind ik lastig. We hebben net de riedel gehoord: in 2003 zijn we begonnen, in 2004 het initiatief

voor het onderzoek, in 2005 was het onderzoek klaar, hoorzittingen, brief naar de minister met "dit moet in het wetsvoorstel staan". Langzaam maar zeker hebben we toen ook allemaal bijzaken aangepakt die dezelfde kant op duwden. In november 2007 is die motie ingediend met "dit moet het wetsvoorstel zijn en dan en dan moet het klaar zijn".

Hoe kan het dan toch dat het wetsvoorstel er niet voor 1 maart 2008 lag, ook al had de Kamer daar wel om gevraagd? Volgens mij speelden er verschillende elementen. Wat de politiek in meerderheid wilde, moest zich langzaam uitkristalliseren. Er waren nogal verschillende stromingen. De liberale stroming had iets van: kleiner maken en klaar! Het CDA had de lijn van het maatschappelijk middenveld en het vertrouwen daarin. En de linkse partijen zaten meer op de lijn van publiek en overheidsborging. Met name die laatste twee stromingen hebben tijd gehad om bij elkaar te komen door dat gezamenlijke RIGO-onderzoek en doordat we als Kamercommissie naar Engeland zijn gegaan om daar het woningstelsel te bekijken. Wat zijn de belemmerende factoren geweest? De sector wilde de andere kant op. Het kabinet met mevrouw Dekker als minister, nog afgezien van het feit dat er twee zielen in dat kabinet zitten wat dit onderwerp betreft, ...

De heer **Mulder**: Ik wil vooral naar de rol van de Kamer. Ik constateer dat u zegt dat een van de redenen de verdeeldheid tussen drie politieke stromingen was.

De heer **Depla**: Uiteindelijk is dat veel ... Als u in uw rapport maar ook die andere dingen oppakt, bijvoorbeeld dat we ons door ministers lieten afleiden. Het klopt wat u zegt, maar daarom was ik er wel tevreden over dat het CDA en de PvdA niet alleen bij de volkshuisvesting ... Overigens heb ik er nog steeds wel de smoor over in dat het niet is gelukt. Op een gegeven moment hadden we een gezelschap van Onderwijs, Volkshuisvesting en Zorg dat het erover eens was dat we vanuit die gezamenlijke filosofie een beweging konden krijgen. Het ging namelijk niet om de woningbouwcorporaties, want ook in de zorg en het onderwijs hebben een heleboel mensen iets van "is die sector nog van ons?" en "als burger kan ik de overheid niet meer aanspreken op die basale primaire behoefte".

De heer **Mulder**: Dat begrijpen we, maar we zoeken naar de rol van de Kamer.

De heer **Depla**: Ik kan het niet mooier maken dan het is. We hebben dus tijd gestoken in het overbruggen van de verschillen. Volgens mij was dat uiteindelijk best gelukt als we dat met dezelfde minderheden van toen hadden kunnen doen. Waarom gaat het dan niet snel genoeg? Uiteindelijk is het dan ...

De heer **Mulder**: Neemt u zichzelf misschien kwalijk dat u die verschillen niet sneller hebt overbrugd?

De heer **Depla**: Ja, kijk ...

De heer **Mulder**: Ik ga het u maar in de mond proberen te leggen.

De heer **Depla**: Ik neem mezelf drie dingen kwalijk. Het resultaat was er niet. Door een minister naar huis te sturen omdat ze niet snel genoeg met die wet komt, gaat het meestal ook niet sneller. Bovendien stuur je je eigen minister niet snel naar huis. Dat was in eerste instantie voor het CDA en later voor mij dus ook niet meteen de ultieme kaart die wij wilden spelen. De tijd die Bas Jan van Bochove en ik nodig hadden om het met elkaar eens te worden, vond ik best wel kort. Als je met de bril van nu op terugkijkt naar de toen overgebleven meningsverschillen, dan moet je wel constateren dat die, vergeleken met wat er nu allemaal gaande is, heel klein waren. We hadden die zeker aan de kant moeten schuiven en moeten zeggen "jongens, we gaan er zelf mee aan de slag".

De heer **Mulder**: Eigenlijk hadden CDA en Partij van de Arbeid hun meningsverschillen eerder aan de kant moeten schuiven.

Wanneer kwam het bij elkaar? Was daar een reden voor? Uiteindelijk heeft iemand een keer water bij de wijn gedaan of ...

De heer **Depla**: Ik moest mijn best doen in mijn fractie om ervoor te zorgen dat we niet alleen maar geloofden dat het beter zou worden als de overheid het zou doen, het wethouderssocialisme. Ik moest mijn fractie er met andere woorden van overtuigen dat de PvdA ook goed zat in het maatschappelijk middenveld, maar dat we dan wel de macht en de tegenmacht moesten organiseren, de zeggenschap van gemeenten en huurders moesten vergroten en het toezicht moesten versterken. Dat was de inhoudelijke kant. Bij het CDA moesten ze ook een beweging maken, want als je vertrouwen hebt in het maatschappelijk middenveld, dan betekent dat nog niet dat je bestuurders blind kunt vertrouwen. Vooral de schandalen hebben aan die kant de beweging in gang gezet. Wij zijn in beweging gezet door de urgentie van wat er in de buurten moest gebeuren. En dat had sneller gemoeten, ja.

De heer **Mulder**: En dat neemt u zichzelf kwalijk?

De heer **Depla**: Wat ik al vaker zei: ik reken mezelf af op resultaat. Het is niet mijn taak om als Kamerlid te zeggen: ik had maar 15, 25, of 40 zetels en geen 75. Geen enkele partij zal in dit huis ooit 75 zetels hebben en dus moet ik ervoor zorgen dat ik meerderheden krijg. En dat heb ik niet snel genoeg voor elkaar gekregen; anders hadden we hier niet gezeten.

De heer **Mulder**: Wat was het moment dat het CDA begon te bewegen?

De heer **Depla**: Volgens mij kan de heer Van Bochove u dat beter vertellen. De eerste stap was natuurlijk dat hij de ruimte kreeg om samen met mij op te treden. Dat deden we in 2003 al. De oorzaak was volgens mij toch vooral de opeenstapeling van incidenten, waardoor Kamerleden van het CDA in het land steeds vaker aangesproken werden met "doe er wat aan". Ik weet niet welk jaar dat is geweest. Het kan zijn dat de ss Rotterdam het keerpunt was, maar in die tijd hebben we ook nog de fraude bij PWS in Rotterdam gehad. We hadden een heleboel uiteenlopende incidenten; het liep van fraude tot mismanagement.

De heer **Mulder**: Dat was het moment dat het CDA ...

De heer **Depla**: Ja, en dat gekoppeld aan het feit dat de woningbouwproductie en de wijkaanpak tegenvielen. Dat was volgens mij het laatste duwtje om het CDA te laten zeggen: we moeten die heel erg vergaande vrijblijvendheid van het maatschappelijk middenveld ... In die tijd hadden we ook het wetsvoorstel van mijnheer Hirsch Ballin.

De heer **Mulder**: In die tijd was het vooral zelfregulering bij het CDA. Dat hebben ze losgelaten toen er incidenten kwamen. Dat zou die doorbraak veroorzaakt kunnen hebben?

De heer **Depla**: Ja, maar er zat wel een subtiel verschil tussen de zelfregulering van de sector en de zelfregulering van Van Bochove. De zelfregulering van de sector was vooral: laat het aan ons over. De zelfregulering van Van Bochove bestond ook uit dingen als publieke benchmarks en onafhankelijke en niet-vrijblijvende visitaties. Dat was dus wel even iets meer dan "laat Gods water over Gods akker lopen". Het was wel degelijk ook tegenmacht organiseren. Alleen, wij vonden dat weer niet hard genoeg. Zo wilden wij heel graag de raad van toezicht naar huis kunnen sturen als ultimatum remedium voor de minister.

De heer **Mulder**: U zei ook dat u de heer Winsemius wilde aanspreken in de korte periode dat hij minister was. Wat wilde u tegen hem zeggen?

De heer **Depla**: Dat hebben we ook gedaan. De heer Van Bochove en ik zijn bij hem langs geweest en we hebben toen gezegd dat ... Oh nee, hij nodigde volgens mij iedereen uit. Toen hebben we gezegd: als je nou dat huurbeleid ... Ik zei: dat huurbeleid hoeft van mij niet zo nodig, maar maak dat stelsel nou alsjeblieft snel af. Ik snapte natuurlijk ook wel dat dit een beetje voor de bühne was, want dat was zijn opdracht. Ik voegde daaraan toe: de brief van Dekker ligt er; we zijn een heel eind; dus maak het af.

De heer **Mulder**: Daar hebt u dus bij de toenmalige minister Winsemius op aangedrongen. Wat zei hij toen?

De heer **Depla**: Dat heeft hij tot zich genomen. Het was toen in het begin. Ik begreep uit het verhoor van mevrouw Bertram dat hij nadrukkelijk gezegd heeft dat hij dat aan zijn opvolger ging overlaten.

De heer **Mulder**: Hebt u later tegen de heer Winsemius gezegd:
"Potverdorie, pak nou door! Waarom doe je dat niet?"

De heer **Depla**: Niet meer in dat halfjaar. We hebben toen vooral de laatste strijd over het huurbeleid gevoerd. Het kabinet was demissionair en ...

De heer **Mulder**: ... toen bent u er niet meer op teruggekomen.

De heer **Depla**: Het was maar drie maanden. Hij trad aan op ...

De heer **Mulder**: Hij zat er maar kort, maar ik kan me voorstellen dat je zegt: joh, pak dat stelsel aan. En als hij dat niet doet, zeg je nog een keer: joh, pak toch dat stelsel aan.

De heer **Depla**: Dat klopt. Maar als in augustus iemand nieuw is en het verkiezingsreces begint half oktober, dan merk je niet meteen dat hij dat niet doet. Ik heb dat dus niet meer gedaan. Achteraf heb ik dat overigens nog wel gedaan, want we ontmoeten elkaar nog wel eens.

De heer **Mulder**: Achteraf?

De heer **Depla**: Ja. In het begin hebben we het gedaan, maar tussendoor niet. Daarna was het natuurlijk weg. Het kabinet was demissionair en van een demissionaire minister kun je niet verwachten dat hij een wetsvoorstel indient over het stelsel.

De heer **Mulder**: U noemde eerder in dit verhoor minister Vogelaar. Daar bent u ook langsgegaan met de boodschap "regel het stelsel nou". En toen?

De heer **Depla**: Zij zei: ik ben ermee bezig. Ze heeft ook stappen gezet. Op een gegeven moment kwam echter dat hele gedoe met Europa ertussendoor. Dat was ook een beetje een showstopper, omdat we het toen heel veel moesten hebben over wel of niet die doelgroep en hoe we dat dan in het wetsvoorstel moesten stoppen. Moest het nu wel of niet een uniforme grens worden? De Kamer zei: je moet het niet met een uniforme grens doen, want in Amsterdam kun je op de vrije markt zelfs met een wat hoger inkomen niet terecht, maar in Groningen zeker wel. Daarover is toen heel veel strijd geleverd met Brussel. Verder was zij ook druk met de wijkaanpak, want zij moest die bijdrage van de corporatie regelen, omdat dat niet goed was geregeld.

De heer **Mulder**: Het stelsel had geen prioriteit?

De heer **Depla**: Het had wel prioriteit, maar ...

De heer **Mulder**: ... niet voldoende.

De heer **Depla**: ... je hebt de hoogste prioriteit, hoge prioriteit en prioriteit. De hoogste prioriteit had de wijkaanpak en het stelsel had wel prioriteit, maar het was niet zo dat alles aan de kant ging voor het stelsel.

De heer **Mulder**: Hebt u weleens gezegd "beste minister, dit is ook belangrijk; dit moet bovenop"?

De heer **Depla**: In al die gesprekken hebben we dat gezegd. Die motie was nota bene door ...

De heer **Mulder**: Maar ze heeft niet naar u geluisterd.

De heer **Depla**: Misschien wel geluisterd, maar ook dat heeft niet ...

De heer **Mulder**: Ze heeft niet gedaan wat u wilde.

De heer **Depla**: Wat ik wilde, is in ieder geval niet gerealiseerd. Dat klopt. Maar het was al heel wat dat ik als woordvoerder van een coalitiefractie tegen mijn eigen minister in een Kamerbreed gesteunde motie zei "schiet nou eens op". Dat doet u volgens mij ook niet elke dag. Het was op een gegeven moment wel een punt.

De heer **Mulder**: We hebben het nu over uw rol!

De heer **Depla**: Dat weet ik wel. Ik geef aan, en niet als een verwijt aan uw adres, dat het niet zomaar iets was. Het was wel degelijk een signaal en niet zomaar een signaal. Ik wil er niet mee zeggen dat u uw werk niet goed doet. Ik zeg het meer om de zwaarte van het instrument te laten zien.

De heer **Mulder**: Uiteindelijk is er niks gedaan door minister Vogelaar.

De heer **Depla**: Precies, maar daarom zitten we hier ook. Daarna kregen we Van der Laan. Toen was het ook helder wat we wilden, want we zeiden elke keer: je moet opschieten, want de Kamerbehandeling duurt twee jaar en voor je het weet, ben je er niet meer, en dan is het weer verspilde tijd. Voor mij was het wel een van de grootste dingen die moesten gebeuren.

De heer **Mulder**: Had Aedes invloed op Kamerleden?

De heer **Depla**: Ja, natuurlijk.

De heer **Mulder**: Heeft Aedes ook een remmende werking gehad richting Tweede Kamer?

De heer **Depla**: Ja, natuurlijk, want die wilden een bepaalde kant op.

De heer **Mulder**: Waren Kamerleden daarvoor gevoelig?

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Mulder**: In welke zin?

De heer **Depla**: De Kamer wil natuurlijk zien of ze de branchevereniging van zo'n belangrijk stelsel mee kan krijgen. Aan de ene kant was er support voor het idee van zelfregulering, maar aan de andere kant ... Dat werd langzaam wel steeds minder.

De heer **Mulder**: Hebt u zich door Aedes laten beïnvloeden? Hebt u geprobeerd om ze erbij te houden?

De heer **Depla**: Natuurlijk heb ik geprobeerd om ze erbij te houden. Ik ben er altijd erg voor om de boel bij elkaar te houden, maar in dit geval was dat niet mijn grootste ... Mijnheer Van Leeuwen en ik ontmoetten elkaar regelmatig om een kopje koffie te drinken, maar we hadden niet het idee dat we samen dezelfde kant opgingen. We waren het wel eens over het doel. Dat was goede volkshuisvesting, maar we hadden beiden duidelijk een andere route voor ogen om daar te komen.

De heer **Mulder**: U trok zich er uiteindelijk niets van aan. U bent ook niet geremd door Aedes?

De heer **Depla**: Nee. Hij trok zich niet zo veel mij aan, maar ik ook niet zo veel van hem. Hij heeft het proces wel geremd, want al die commissies elke keer, waaronder de commissie-Meijerink, hebben het natuurlijk wel geremd. Als de sector had gezegd "minister, ga nou door, want de lijn die de Kamer uitzet, is de goede lijn; het gaat ons niet snel genoeg", dan had dat wel verschil gemaakt, want achter de schermen moet er door Aedes en VROM elke keer ambtelijk worden onderhandeld over ministeriële regelingen en AMvB's. Als de sector dan meeloopt, gaat het een stuk sneller dan wanneer er elke keer weer moet worden overlegd omdat de sector het er niet mee eens is en de minister het toch wel met de sector eens wil worden.

De heer **Mulder**: Wij onderzoeken de rol van de Kamer. Kunt u iets zeggen over de rest van de Kamer? Slaagde Aedes erin de rest te remmen?

De heer **Depla**: Volgens mij ... Nee, dat idee heb ik niet. Ja, bij het CDA in eerste instantie, maar dat was ook ... Ik vind dat eigenlijk heel gek. Ik zeg nu "het CDA", maar aan de andere kant was Bas Jan van Bochove mijn partner in crime om dit snel voor elkaar te krijgen. Maar in die zin had Aedes wel invloed op zijn partij, dat het maatschappelijk middenveld toch eigenlijk ... Het was niet voor niets het wetsvoorstel van Hirsch Ballin over de maatschappelijke onderneming. Dat was eigenlijk min of meer de pennenvrucht en het gedachtegoed van mijnheer Van Leeuwen. Dat heeft ons wel geremd bij onze pogingen om steun te krijgen en om tempo te maken met de steun van het CDA.

En de andere partijen? De VVD had een helder profiel. Dat hebt u vanochtend vast van mijnheer Hofstra vernomen. Volgens de VVD moest de sector kleiner. En de SP was vooral voor nog meer regeltjes, terwijl het in essentie niet ging om ... Kijk, je kunt nog meer regels maken, maar ... We lopen straks ook het risico dat we nog meer regels gaan maken over wat wel of niet mag, maar als het toezicht faalt, dan gaan we alleen maar meer regels overtreden. Bovendien heb ik er geen vertrouwen in dat het in Den Haag gebeurt. Je moet zorgen dat er lokaal iets verandert.

De heer **Mulder**: Waren er andere redenen waarom het niet snel ging? Waren er mechanismes in de Kamer waardoor het niet lukte? We zijn op zoek naar de rol van de Kamer.

De heer **Depla**: De Kamer is gewoon traag als het om wetgeving gaat.

De heer **Mulder**: Gewoon traag.

De heer **Depla**: Ja. Voordat er een wet ligt, zijn wij twee jaar bezig. En dan hebben we nog een schriftelijke ronde. Het voordeel van onze aanpak is geweest dat, als die wet er eenmaal lag, ... Normaal wacht je als Kamer op een wet. Wanneer die er dan ligt, ga je hoorzittingen houden, ga je een

schriftelijke ronde doen en ga je een keer een algemeen debat doen. Als het goed is, komt die dan een keer op de plenaire agenda te staan en wordt erover gestemd. Door onze aanpak hebben we juist al die debatten aan de voorkant gehad. Als het wetsvoorstel er eenmaal gelegen zou hebben, hadden we die hoorzittingen en al die dingetjes niet meer nodig. Dan zouden we daarna wel tempo hebben gemaakt. Wij zijn te langzaam geweest. Het heeft er ook mee te maken dat wij andere issues hadden. Het huurbeleid en de wijkaanpak hebben door de debatten daarover natuurlijk wel het ministerie van zijn werk gehouden. Dat klopt, maar dat was ook onze taak. Als u op zoek gaat naar het mechanisme waardoor het in dit specifieke geval langer heeft geduurd, dan ...

De heer **Mulder**: U hebt er een aantal genoemd.

De heer **Depla**: Verkiezingen helpen ook niet.

De heer **Mulder**: Verkiezingen helpen ook niet. Democratie helpt sowieso niet.

De heer **Depla**: Jawel. Daar moet u maar aan wennen. Verkiezingen helpen niet, omdat door de demissionaire periode die daaraan voorafgaat, de boel een beetje stilligt.

De heer **Mulder**: Helder, helder.

U begon dit verhoor met uw eigen rol. U zei bijvoorbeeld iets over effectiviteit. Als ik nu vraag hoe u uw eigen rol ziet en uw verantwoordelijkheid voor het feit dat die wetgeving maar niet tot stand kwam, wat is dan uw antwoord?

De heer **Depla**: Hetzelfde als waarmee ik begon. Het was mijn taak als woordvoerder om meerderheden te krijgen om het gedachtegoed dat volgens mij een deel van deze problemen had kunnen voorkomen, sneller te implementeren in wetgeving. Daar ben ik niet in geslaagd en in die zin ben ik medeverantwoordelijk voor wat er gebeurd is. Als ik mijn werk goed had gedaan, als ik effectief was geweest, dan hadden we eerder een andere

koers ingeslagen. Dat is één. Als u mij vraagt wat mijn verantwoordelijkheid is, dan is dat het. Ik heb daarnaast wel hoog op ijver en vlijt gescoord, gezien wat ik allemaal samen met anderen heb ingezet. Qua resultaat was het onvoldoende, anders hadden we hier niet gezeten.

De heer **Oskam**: Wat mij triggerde, is dat u eerder in het gesprek zei dat u als wethouder van Eindhoven meer inzicht kreeg in de werkwijze van het Waarborgfonds dan als Kamerlid. Ik wil het dan ook graag met u over de rol van de gemeenten hebben en de relatie tussen de gemeenten en de corporaties, want die staat al sinds de verzelfstandiging en de invoering van het BBSH in 1993 ter discussie. Centraal in de relatie tussen de gemeenten en de woningcorporaties staan de bekende prestatieafspraken. In 2013 is daar onderzoek naar gedaan en daaruit bleek dat 51% van de prestatieafspraken gerealiseerd is, dat 66,6% van de corporaties afspraken heeft gemaakt -- wat daar ook van terechtgekomen moge zijn -- en dat er een stijgende lijn is in de afspraken, maar dat het nog steeds geen 100% is. Waaraan wijt u het dat het zo moeilijk is om tot realiseerbare prestatieovereenkomsten te komen?

De heer **Depla**: Voor een deel ligt de oorzaak bij de gemeenten en voor een deel ligt de oorzaak bij de woningbouwcorporaties. Laat ik even stilstaan bij hoe we het in Eindhoven doen. In het najaar komen we met een brede delegatie, een paar wethouders en de directeurs van de woningbouwcorporaties in de gemeente, twee dagen bij elkaar om van gedachten te wisselen over de vraag wat de grootste opgaven in deze stad zijn op het gebied van het wonen. Dat is min of meer onze gemeenschappelijke basis voor wat de gemeenten en de corporaties gaan doen om de stad de komende jaren in de vaart der volkeren op te stoten en om ervoor te zorgen dat de sociale huisvesting op een goede manier plaatsvindt en dat de leefbaarheid van buurten wordt vergroot. Maar dat is heel erg het afspreken van intenties. We maken vervolgens een mooie prestatieovereenkomst, maar die is niet echt smart. Ook al zijn de verhoudingen goed, het is blijkbaar toch heel lastig om een afsprakencircus te maken waardoor de planning- en controlcyclus van een

woningbouwcorporatie en de prestatieafspraken echt aan elkaar verbonden zijn. Het blijft vaak beperkt tot het afspreken van intenties, terwijl het zo zou moeten gaan dat de woningbouwcorporaties hun jaarplan in juni vastleggen en bij ons inbrengen. Vervolgens moeten we daar met elkaar een debat over hebben dat ertoe leidt dat we per corporatie afspreken wat er geleverd gaat worden. Dan zou de jaarplancyclus van de gemeente? met onder meer de begroting en de jaarplancyclus van de corporaties op elkaar afgestemd zijn. Dan is het niet langer alleen maar een intentieovereenkomst, maar een serieus contract tussen de corporatie en de gemeente over wat de gemeente en wat de corporatie doet. Na een jaar rekenen we elkaar daar dan weer op af.

Zo zou het moeten gaan, maar dat vraagt wel wat van gemeenten. Je moet dan namelijk een woonvisie hebben en een hele hoop kleinere gemeenten hebben daar helemaal de capaciteit niet meer voor. Je moet een corporatie hebben die je op haar beurt netjes vertelt wat haar financiële ruimte is. Ten slotte moet je het mooi in je cyclus inpassen.

Iets anders wat je goed moet regelen, is de mogelijkheid dat je het onderling niet eens wordt. Als je het onderling niet eens wordt, kunnen wij heel lang blijven praten. De corporatie zegt dan bijvoorbeeld "ik doe het niet" en wij op onze beurt zeggen dat wij dan ons deel niet doen. Een corporatie kan namelijk ook iets van ons verlangen om dingen gerealiseerd te krijgen. In Eindhoven maken we in buurtcontracten afspraken over wat wij doen, wat de corporatie doet en wat de bewoners doen. Dat werkt wel, maar als wij het onderling niet eens worden, is er geen enkel instrument om hogerop te gaan. Ik weet sinds gisteren dat ik dan kan piepen en dat de minister dan uitrukt, maar wat beter zou zijn, is dat er, los van het officiële doelmatigheidstoezicht, een instituut is dat zo nodig arbitreert tussen corporaties, gemeenten en bewoners. Bewoners, gemeenten of corporaties kunnen dan zeggen: we komen er onderling niet uit, doe een uitspraak over de vraag wie hier gelijk heeft, want dan kunnen we tenminste verder. Dan wordt het allemaal wat minder vrijblijvend. Het wordt dan smarter en je komt dan ook niet terecht in een verlamme patstelling.

De heer **Oskam**: Zoals u het vertelt, is het een-op-een in Eindhoven. De gemeente Eindhoven praat met de woningcorporatie die het aangaat. Ik kan me voorstellen dat die woningcorporatie ook in andere gemeenten in de regio actief is. Is er ook een soort "multibijeenkomst" met andere gemeenten?

De heer **Depla**: In onze regio hebben we het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven. Dat zijn 21 gemeenten met gemeenschappelijke regelingen. Wat we in dat verband ook doen, is een gemeenschappelijke woonvisie maken over de noodzakelijke bouwproductie. Verder maken we in het SRE ook op iets grotere schaal dan de gemeente afspraken over huurbeleid en grondprijnsbeleid. Op die manier beschikken we over een gemeenschappelijke basis, want iedereen weet dan wat we met elkaar willen presteren. Dat is vervolgens ook weer de basis voor onze afspraken met de woningbouwcorporaties.

Volgens mij gebeurt dit niet op zo veel plekken en het is ook de vraag of ... Ik zou zeggen: als je dit voor elkaar wilt krijgen, moet je een iets strakkere regionale woonvisie maken. Wij hebben goede stappen gezet. Het kost heel veel tijd om het onderling eens te worden, maar dan heb je wel een basis om verder te gaan. Ik vind dat een voorwaarde, omdat wij als gemeente mogen klagen als een corporatie niet doet wat ze moet doen. Daarvoor moeten wij wel die woonvisie hebben, want anders weet zo'n corporatie niet waar ze zich aan moet houden. Het kan tegelijkertijd natuurlijk ook weer niet zo zijn dat als Nuenen geen zin heeft in een woonvisie, wij geen regionale woonvisie hebben en geen recht van spreken hebben als er afspraken gemaakt moeten worden. Je moet er dus wel voor zorgen dat de hindermacht niet komt te liggen bij gemeenten die geen zin hebben.

De heer **Oskam**: Over het arbitrage-instituut komen we zo nog te spreken, want daarmee was u al als Kamerlid in de weer.

U zei: het lukt vaak niet, omdat er geen smart afspraken worden gemaakt. Als je allebei dezelfde visie hebt, zou je natuurlijk toch tot harde afspraken moeten kunnen komen. Waarin zitten nou die belemmeringen? Wat mankeert er nog aan?

De heer **Depla**: Wat eraan mankeert, is dat ... Ik heb laatst in een commissie van de VNG mogen zitten -- dit keer samen met mevrouw Dekker -- die een advies heeft uitgebracht om precies dit fenomeen te voorkomen.

De heer **Oskam**: Ook daar komen we nog op.

De heer **Depla**: Ik zat deze keer in de commissie-Dekker en dat is een heel andere gewaarwording.

Die commissie heeft geprobeerd om heldere stappen te schetsen zodat de planning- en controlcyclus van de gemeente en de woningbouwcorporatie op elkaar worden afgestemd en dat bekend is bij de gemeente wat de financiële reikwijdte en polsstok van de woningbouwcorporatie is. Andersom is dat natuurlijk al zo, want die van ons is openbaar. Als die stappen zouden worden gezet, kunnen er heldere en niet-vrijblijvende afspraken worden gemaakt. Je hebt dan namelijk de condities gecreëerd waardoor beide partijen kunnen klagen als er niet tot afspraken gekomen kan worden. Dat moet echt gebeuren. In Eindhoven zijn de verhoudingen tussen de woningbouwcorporatie en de gemeente goed, maar toch is het ons nog steeds ... Er worden heel goede prestaties geleverd en soms worden er ook echt heel smarte prestaties afgesproken. Onlangs hebben we echter toch met elkaar geconcludeerd: we zijn pas in december klaar met de prestatieafspraken voor het jaar daarop, terwijl de planning- en controlcyclus van zowel de gemeente als de corporatie dan allang vastligt. Voor de langetermijnvisie is het heel effectief wat we doen, maar voor de kortetermijnprestaties niet.

De heer **Oskam**: De meeste grote gemeenten hebben wel een duidelijke woonvisie, maar hebben die gemeenten ook voldoende inzicht in de investeringsruimte van de corporaties?

De heer **Depla**: Nee. Dat is ook een van de elementen.

Wij kunnen van alles wensen en dromen, maar het hangt natuurlijk ook een beetje af van het geld dat ze hebben. We verwachten namelijk ook van de corporaties dat ze geld steken in beheer en onderhoud. Wij hebben

afspraken gemaakt over duurzaamheid. Hoeveel investeren ze in energiebesparing? Je wilt ook betaalbaarheid en je wilt ook dat er geld in nieuwbouw, renovatie en leefbaarheid wordt gestoken. Elke euro kun je maar één keer uitgeven; dat is de eenvoudige waarheid. Gemeenten en bewoners kunnen dit dus allemaal wel willen, maar als ze dat weten, moeten ze ook hun prioriteiten stellen. Daarom hebben we deze keer met elkaar afgesproken dat we de huren heel erg ... In Eindhoven hebben ze niet de ruimte gepakt voor die extra huurverhoging voor inkomenshuren. De meeste hebben het inflatievolgend gedaan en we weten dat dit effect heeft op de totale andere investeringsmogelijkheden. Dat zijn dan keuzes die je met elkaar maakt.

Dat kun je alleen maar doen als je inzicht in de financiën hebt en die hebben we niet. Daarom moet je in de planning- en controlcyclus van de corporaties die financiële investeringsruimte ... Het stond eigenlijk al in het RIGO-rapport uit 2005, maar het komt in alle rapporten terug dat gemeenten informatie moeten hebben over de investeringsruimte van een corporatie. Dat is een basisvoorwaarde om tot serieuze afspraken te kunnen komen.

De heer **Oskam**: U hebt verschillende ministers meegemaakt. Hebben die ministers onvoldoende gedaan in de richting van de corporaties om die inzichten boven tafel te krijgen?

De heer **Depla**: Het heeft lang geduurd. In het begin wilde men dat niet. In de periode 2002-2006 ging het nog heel erg over de matching tussen rijke en arme corporaties en hoe je het van de een naar de ander doet. De ene partij was voor minder vrijblijvendheid en de ander was voor vrijblijvendheid, maar allemaal wilden ze wel die informatie hebben. Uiteindelijk is het Centraal Fonds toen begonnen met die A-, B-, C-corporaties. Een C-corporatie zat nogal ruim in de slappe was en een A-corporatie niet. Een gemeente wist dus dat ze wel wat kon vragen als ze te maken had met een corporatie die een C had.

De volgende stap zou zijn geweest om het daar specifiek over te hebben. Dat zou onderdeel geweest zijn van die nieuwe wetgeving, want het zat zowel in het voorstel van Van der Laan als in het nieuwe voorstel. Het was

dus al langer de bedoeling. We hebben het al die tijd met A, B, C, moeten doen.

De heer **Oskam**: Dat gaf wel meer inzicht.

De heer **Depla**: Dat gaf meer inzicht. Het was voor gemeenten ook een makkelijk idee om te kunnen zeggen: beste collega, u zegt nu wel dat het niet kan, maar laat me nu maar eens eerst zien dat dit ook zo is. Een andere belemmering is dat het zelfbewustzijn van wethouders ook omhoog moet. De woningcorporaties zijn de huisbaas van de helft van de woningen in onze stad en daardoor zijn ze een belangrijke investerende partij. In een heleboel kleine gemeenten kon de woningbouwcorporatiedirecteur mooie woonzorgcomplexen bouwen. De wethouder vond dat prachtig en die gaat dan natuurlijk niet een dag later klagen "we willen dat en dat en dat ook nog". Een belangrijke voorwaarde is dat wethouders zelfbewuster worden om namens hun inwoners de woningbouwcorporaties te kunnen aanspreken. Over en weer moeten we daar niet zo moeilijk over doen. Die woningbouwcorporatie moet een gemeente ook kunnen aanspreken als wij in de openbare ruimte ons werk niet doen.

De heer **Oskam**: Dat zit vooral in de attitude.

De heer **Depla**: Dat kun je niet in regelgeving regelen.

De heer **Oskam**: Sinds 2000 wordt er gesproken over verplichte contracten tussen gemeenten en corporaties en over geschillenbeslechting. De commissie-De Boer wordt door minister Dekker in het leven geroepen en die commissie adviseert om een contracterings- en activeringsinstituut in te stellen, het zogenaamde CAI. Maar minister Dekker volgt dat advies niet op. In het debat daarover met de minister komt u met het voorstel voor een arbitrage-instituut. U vraagt de minister om dat verder uit te werken. Had u veel steun in de Kamer van collega-woordvoerders?

De heer **Depla**: In het begin niet, maar uiteindelijk is het ... Ik weet niet of Bas Jan van Bochove en ik het toen al eens waren. Volgens mij was het CDA daar toen ook wel voor. Het was voor het CDA nog wel de vraag of de overheid dit moest opleggen of dat de sector het zelf met de gemeenten moest regelen. U moet dat dadelijk maar aan mijnheer Van Bochove vragen. Dat heeft een tijdje geduurd, want sommige partijen zeiden: "Arbitrage? De overheid moet het gewoon doen." Andere partijen zeiden: "Wij zijn zelfstandige ondernemers" en "waar bemoeit de overheid zich tegenaan?" Langzaam maar zeker hebben we er wel de handen voor op elkaar gekregen, omdat men zich realiseerde dat het een belangrijk instrument is om op een gegeven moment ... Kijk, in the end moeten corporaties en gemeenten het samen met de huurders doen. Daarvoor moet je een mechanisme bedenken om te verzekeren dat die er met z'n drieën uitkomen. Zo'n arbitrage-instituut kan dat heel erg versterken. Ik heb dat heel consequent uitgedragen. In het rapport van de commissie-Dekker van afgelopen zomer zat het ook weer.

De heer **Oskam**: Mijn vraag was welke partijen meededen. U noemde het CDA al. Welke nog meer?

De heer **Depla**: Ik was in die tijd heel erg ... Ik weet het niet. D66 deed in die tijd meestal niet mee aan dit debat, maar die waren toen maar met z'n vieren en dan kun je niet zo veel. Hofstra had er niet zo veel mee. En wat de SP ervan vond, weet ik niet.

De heer **Oskam**: Wat een beetje de rode lijn is in dit hele verhaal, is dat minister Dekker eigenlijk niet meer verplichting wilde in de relatie tussen gemeenten en woningcorporaties. Dat herkent u ook?

De heer **Depla**: Ja.

De heer **Oskam**: Waarom was dat? Wat was haar visie daarop?

De heer **Depla**: Volgens mij is de kern dat zij het zelfstandige ondernemingen vond. En dan is het heel gek dat een gemeente een gelijkwaardige partij is. Zij wilde wel dat ze gedwongen werden om met elkaar te overleggen, maar in the end vond zij dat de woningcorporaties verantwoordelijk waren. Ik zat meer op de lijn van de driehoek van huurders, corporaties en gemeenten. Die horen tot elkaar veroordeeld te zijn. Dat is overigens ook de reden waarom ik tegen schaalvergroting was. Je moet ervoor zorgen dat die driehoek met elkaar afspraken maakt. Dat werkt alleen maar als een van de partijen ook een stapje hoger kan gaan als hij ontevreden is. Je kunt dan wel zeggen "dan moet je naar de minister", maar als wij het oneens zijn over de vraag of er een voorziening voor dak- en thuislozen moet komen, dan ga je niet naar de minister. De minister mengt zich niet in de vraag of er een dak- en thuislozenopvang in Eindhoven moet komen. Dat moet je echt onderling regelen. Als je dan om een bindende arbitrage kunt vragen, dan kan de minister alsnog ingrijpen als een van de partijen zich niet daaraan houdt.

De heer **Oskam**: Dan kun je altijd nog piepen.

De heer **Depla**: Een piepsysteem is er al.

De heer **Oskam**: Op een gegeven moment zat u in de VNG-commissie waarvan mevrouw Dekker voorzitter was. Deze commissie heeft een rapport uitgebracht over de samenwerking tussen gemeenten en corporaties met de veelzeggende titel "Gemeenten en corporaties; de vrijblijvendheid voorbij. Wederkerig en verplichtend". Het kan verkeren in de politiek, zullen we dan maar zeggen. Een van de conclusies is dat er meer verplichting moet komen in die relatie. Daartegenover staat dan dat er geen doorzettingsmacht voor gemeenten wordt voorgesteld. Waarom eigenlijk niet?

De heer **Depla**: Mijn partij wilde dat altijd wel. Ik was daar echter al eerder vanaf. Je hebt toezicht en je hebt het maken van afspraken. Als ik met jou prestatieafspraken moet maken over wat wij met elkaar gaan doen -- wat jij gaat doen, en wat ik ga doen -- en ik ben tegelijkertijd jouw toezichthouder,

dan wordt het heel erg verwarrend. Ik ben dan namelijk gewoon jouw opdrachtgever. Je kunt zeggen dat het jammer is dat woningcorporaties geen gewone uitvoeringsdiensten van gemeenten zijn. We hebben echter ook voorbeelden gezien van woningbouwcorporaties als gemeentebedrijven waar het niet meteen goed ging. En om het allemaal te onteigenen en naar de gemeenten te brengen lijkt mij ook niet alles als je tempo wilt maken met een nieuw stelsel. Een dergelijk voorstel is in ieder geval geen tempoversneller. Het is dus heel erg belangrijk dat woningbouwcorporaties niet onder de gemeenten uit kunnen als het om prestaties gaat en dat er een derde partij is, in dit geval het Rijk, die toezicht houdt. De gemeente is dan niet de baas van de woningbouwcorporatie, maar als een woningbouwcorporatie geen goede argumenten heeft waarom zij geen afspraken wil maken met een gemeente, dan kan die gemeente naar de arbitrage, dan kan die gemeente het hogerop zoeken. Zo ordentelijk zou het moeten lopen. Als wij de baas worden van de woningbouwcorporatie, dan moet je het echt anders regelen, want dan moet die gewoon weer een uitvoeringsdienst van de gemeente worden.

De heer **Oskam**: Er is ruim tien jaar gesproken over meer verplichtingen tussen de gemeenten en de corporaties. Er is heel veel beweging geweest, maar het heeft nog niet tot vaste verplichtingen geleid.

De heer **Depla**: Op een punt hebben wij wel winst geboekt. Toen wij begonnen, lag het aantal prestatieafspraken rond de 30% en u citeerde net dat het al 60% is. Er is dus wel beweging, maar het is nog niet goed genoeg.

De heer **Oskam**: Als de Herzieningswet van kracht wordt, dan is het wel geregeld. Hoe ziet u die ontwikkeling?

De heer **Depla**: Ik heb de Herzieningswet nog niet gelezen. Ik weet dan ook niet of ze het advies van de VNG-commissie waar ik in zat, hebben overgenomen.

De heer **Oskam**: Als ik u zeg dat die verplichting er komt als het doorgaat, wat zegt u dan?

De heer **Depla**: Daar zou ik blij mee zijn. Net als ik blij ben dat erin staat dat het Rijk als toezichthouder als ultimum remedium de raad van commissarissen naar huis kan sturen. Ik ben wat minder blij over de taakdefinitie, maar dat is meer een ideologisch verschil van opvatting. Ten slotte ben ik minder blij met de ontwikkeling dat de minister het hele toezicht naar zich toe haalt. Daar heb ik minder vertrouwen in. Ik heb liever een onafhankelijke woonautoriteit die door kan bijten dan een minister die in allerlei bestuurlijke trajecten terecht kan komen waardoor hij minder snel goed toezicht houdt.

De heer **Oskam**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Depla, dank. U kunt de microfoon uitzetten.

De heer **Depla**: Neenee! Nog één ding over dat wetsvoorstel. Ik vind dat we op moeten passen dat we disfunctioneren, mismanagement en fraude niet proberen op te lossen door het speelveld heel erg klein te maken. Een deel van de fraude bij PWS in Rotterdam had niks met leefbaarheid te maken, maar met bouwen en huren van woningen en fraude.

De **voorzitter**: Mijnheer Depla, dat zijn nu typisch zaken die onze commissie zeer breed onderzoekt. We kijken naar het hele stelsel en naar alles wat zich voordoet, niet inkoken tot alleen maar incidenten. Er komt een gedegen totaalbeeld en u hoeft zich daar zeker geen zorgen over te maken.

De heer **Depla**: U snapt dat ik elke gelegenheid aangrijp. Ik probeer al tien jaar mijn zin te krijgen en ...

De **voorzitter**: Ik heb nog een afrondende vraag. U had het net over arbitrage, maar minister Dekker had het over mediation. Wat is in uw optiek het verschil?

De heer **Depla**: Tussen arbitrage en mediation? Bij mediation moeten wij eruit komen en daarbij helpt de mediator. Maar ook al worden wij het niet eens, op een gegeven moment gaat die mediator naar huis. Arbitrage betekent dat er een uitspraak komt waarbij wij ons moeten neerleggen als wij het niet met elkaar eens worden.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk.

Wij zijn toe aan de lunch. Dank u wel, mijnheer Depla.

Sluiting: 13.35 uur.